

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVII.

Celovec, petek, 22. december 1972

Štev. 51 (1588)

Ni resničnega miru, kjer ni pravičnosti

Stara navada je, da ob božičnih in novoletnih praznikih govorimo o miru, o prijateljstvu in o sožitju ter si med seboj voščimo srečo in uspeh. Sploh velja božič za praznik miru in sprave — toda kolikokrat je ta praznik le v naši domišljiji.

● Ali je upravičeno govoriti o miru v Vietnamu, dokler tam dan za dnem padajo ameriške bombe na miroljubne vasi in ubijajo njihove prebivalce?

● Ali je upravičeno govoriti o miru na Koroškem, dokler nemški šovinisti in njihovi nabujskani pomočniki podirajo dvojezične napise, čim jih kdo znova postavi, da bi zadostil zakonu in pravici?

Pravijo, da koroškega manjšinskega vprašanja ni mogoče primerjati z nobenim drugim manjšinskim vprašanjem; toliko manj je po tej logiki možna primerjava med Koroško in Vietnamom. Pa je vendar — ne samo mogoča, marveč se naravnost vsiljuje, kajti za oba primera velja: Ni resničnega miru, kjer ni pravičnosti! O pravičnosti in s tem o miru pa je res težko govoriti tam, kjer zločinsko pobijajo nedolžne ljudi ali kjer nacionalistični elementi s svojim vandalizmom onemogočajo, da bi enake pravice veljale za vse.

Med Vietnamom in Koroško pa je še druga paralela. V obeh primerih se tisti, ki brezvestno teptajo pravičnost in posiljujejo mir, poslužujejo enake taktike — da namreč krivdo za svoja dejanja in za svoje zločine skušajo valiti na druge, na žrtve svojega divjanja. Tam in tu se vedejo kakor kolonialisti v odnosu do kolonialnih ljudstev.

Na Koroškem oz. v Avstriji je taka oblastnost doslej prevladovala v glavnem le v vrstah nespravljivih šovinistov in njihovih zaščitnikov, pri silah, katerih krog sega od neonacistične NDP preko Heimadtienda za raznimi priveski vse tja do FPÖ in ÖVP. V zadnjem času pa kaže, da pred temi silami kapitulira tudi vlada — ne samo glede zakona o dvojezičnih napisih, ampak se očitno namerava ukloniti tudi njihovi zahtevi po „odločni govorici“ in s tem miselnosti, ki jo more poroditi le bolestna prepotenca.

Kako naj drugače razumemo zadnje izjave merodajnih v deželi in državi — od predsednika deželnega zbora Tilliana preko zunanjega ministra Kirchschlägerja tja do kanclerja Kreiskega? Če se takih izjav znebi kakšen govornik opozicijske stranke, je to precej njegova stvar; nikakor pa se take govorice ne more poslužiti predstavnik vlade in s tem države, ki boče veljati za pravno in demokratično. Dejstva, da Avstrija še ni izpolnila svojih obveznosti iz državne pogodbe (in samo na to jo je Jugoslavija opozorila), namreč še tako živčno ali pa arogantno izpadanje ne more spraviti iz sveta.

Tudi v tem pogledu Avstrija ni „otok pravičnosti“, da bi lahko sama in po svoji volji razsojala, ali bo spoštovala mednarodne pogodbe ali ne. Dokler jih ne spoštuje, mora pač računati s tem, da bo vedno spet opozorjena na svoj dolg. Kajti tudi spoštovanje pogodb spada k širokemu pojmu pravičnosti — kjer pa ni pravičnosti, tam tudi ne more biti resničnega miru!

TAKO IZGLEDA MIR NA KOROŠKEM:

NAPISI SPET PADAJO!

Prejšnji teden je predsednik deželnega zbora Tillian govoril o „ponovno doseženi pomiritvi“ na Koroškem. Toda skoraj v istem trenutku so „neznani storilci“ junaško opravili z dvojezičnimi napisi na Radišah, kjer so jih le nekaj ur prej znova postavili. Čast dežele je bila torej spet rešena in na Koroškem je zavladal mir — ravno prav za božične praznike, da si bomo lahko spet izmenjali lažna voščila, saj iskrena ne morejo biti, dokler služijo samo namenu, da prikrivajo resnico, kakršna je: grda, ogabna, nečastna.

Napisi spet padajo. Kratko pred radiškim podvigom nacionalističnih vandalov je Kleine Zeitung (skoraj zmagovalno) poročala, da je bil odstranjen zadnji dvojezični napis v velikovškem okraju — v Šmihelu. Potem je sledil pohod šovinistov na Radiše. Zdaj pa je v koroških listih zaslediti „opozorilo“, da je menda še nekaj dvojezičnih napisov v beljaškem in šmohorskem okraju. Torej, borci za domovino, na kaj še čakate! Pohitite, da bo božični mir na Koroškem res neskaljen, nemška idilika dežele pa neoma-deževana.

NA OBČNEM ZBORU SKGZ V TRSTU:

Zahtevamo enakopravnost in zaščito

ZA CELO SLOVENSKO NARODNOSTNO SKUPNOST V ITALIJI

V slovenskem Kulturnem domu v Trstu je bil minulo nedeljo občni zbor tamkajšnje Slovenske kulturne gospodarske zveze, ki so se ga poleg zastopnikov včlanjenih organizacij in ustanov udeležili tudi številni gostje. Med udeleženci so bili predstavniki Zveze slovenskih organizacij na Koroškem, Italijanske unije za Istro in Reko ter Socialistične zveze delavnega ljudstva Slovenije, prav tako pa tudi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Boris Trampuž ter na slovenskih listih in na listah naprednih italijanskih strank izvoljeni slovenski državni, deželni in občinski mandatarji.

Tako v poročilih predsednika Borisa Raceta in tajnika dr. Darjaja Cupina kot v prispevkih številnih diskutantov je bila vsestransko osvetljena problematika slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Poudarjeno je bilo, da je treba nadaljevati prizadevanja, da se s posebnimi zakonskimi določbami zaščiti celotna narodnostna skupnost in da se uresniči dejanska enakopravnost vseh Slovencev s pripadniki večin-

skega italijanskega naroda. Kot glavni „nasprotnik“ je bila nakazana nevarnost asimilacije, ki se ji je treba upreti z vsemi močmi in združenimi silami. Prav tako so naglasili potrebo nenehnega boja proti fašistični nevarnosti, in sicer skupno z naprednimi in demokratičnimi silami italijanskega naroda. Glede odnosov med Italijo in Jugoslavijo pa je bilo poudarjeno, da so enakopravne manjšine najbolj učinkovit most med sosednimi državami.

Ko je govoril o ponovni fašistični nevarnosti, je predsednik Race dejal, da fašizem ne dviga glave samo na Tržaškem, ampak da je sestavni del črne internacionale, ki uživa podporo določenih centrov političnih moči. Omenil je protislovensko dejavnost na Koroškem, kjer da izzivalno in objestno odstranjevanje slovenskih napisnih tabel spominja na fašistični teror v Italiji pred petdesetimi leti. „Fašizem se v Avstriji kot v Italiji krepi s pustljivostjo državnih in sodnih organov. Krepi ga tudi dejstvo, da preprečuje izvajanje narodnostnih

pravic Slovencev. Zato slej ko prej spada boj proti fašizmu med temeljne cilje političnega boja za mejskih Slovencev.“

V svojem poročilu je predsednik Race ugotovil, da bilanca za Slovence ni zadovoljiva. Med drugim je kritično ocenil lanskoletni popis prebivalstva, pri katerem da so pristojni uradi storili vse, da bi bilo naštetih čim manj Slovencev. Veliko pozornost je posvetil beneškim Slovincem, ki jih Italija še do nedavnega sploh ni priznavala za narodnostno skupnost, zdaj pa je tudi

Solidarnost s koroškimi Slovenci

O trenutnem položaju na Koroškem je udeleženec občnega zbora SKGZ v Trstu seznanil predsednik ZSO dr. Franci Zwitter. Ugotovil je, da so po nacionalističnih pogromih proti Slovincem na Koroškem ostali le še nekateri redki dvojezični napisi, vendar so na delu sile, ki bi rade odstranile tudi še poslednje znake obstoja Slovencev. Dejal je, da sta fašizem in nacizem v Avstriji še živa in da to velja zlasti za Koroško, kjer je leta 1945 oblast prešla neposredno od nacističnega gauleiterja v roke začasne koroške deželne vlade in kjer denacifikacija nikdar ni bila dosledno izvedena.

Glede izjav, ki trdijo, da vlada trenutno na Koroškem mir, je naglasil, da je to le „pokopališki mir“, ob katerem nihče ne more zagotoviti, da ob nadaljnjem divjanju nemških nacionalistov za napisi ne bi prišli na vrsto še sami ljudje — koroški Slovenci. „Zato nikakor ne gre za kak irendentizem ali nelojalnost, kar nekateri očitajo koroškim Slovincem, ker so se ob takih dogodkih obrnili za pomoč na matično državo, kajti to so storili le zaradi tega, ker so bili v to prisiljeni.“ Zagotovil je, da se bodo koroški Slovenci še naprej borili za svoje

Zadovoljne praznike in mnogo uspehov v novem letu vsem bralcem, naročnikom in sotrudnikom

UREDNIŠTVO IN UPRAVA
SLOVENSKEGA VESTNIKA

pri njih zaslediti razveseljive znake narodnega prebujanja in osveščanja. Posebej pa je omenil tudi tako imenovani južnotirolski paket, ki da pomeni rešitev problema nemške narodne skupnosti in hkrati oplemenitenje odnosa do narodnostnih skupnosti sploh, ker je razbil mnenje, da pomeni zaščita manjšine samo zagotovitev uporabe jezika, šolstva in razvoja kulture ter potrdil, da pomeni taka zaščita nekaj mnogo širšega, ker lahko posega na vsa področja življenja manjšine. „Zato južnotirolski paket brez dvoma predstavlja primer, na katerega se bo morala sklicevati vsa bodoča manjšinska zakonodaja v Italiji in bo zato pomembno izhodišče pri dokončnem oblikovanju določil zakona tudi za zaščito naše skupnosti.“

Občni zbor je izvolil novo vodstvo Slovenske kulturne gospodarske zveze v Trstu, ki si je zadalo nalogo, da bo vse svoje sile vložilo v delo za koristi slovenske narodnosti na Tržaškem in Goriškem ter v Benečiji in Kanalski dolini.

pravice, ki izhajajo iz državne pogodbe. Hkrati pa se je zahvalil vsem primorskim Slovincem za pomoč in solidarnost, ki so jo pokazali v dneh najhujšega protislovenskega divjanja na Koroškem.

To solidarnost so primorski Slovenci izpričali tudi na svojem občnem zboru s pozdravnim pismom koroškim Slovincem „v dneh, ki so za vas, koroške Slovence, najhujši po drugi svetovni vojni“. V pismu poudarjajo, da današnje nasilje nad koroškimi Slovenci in zunanji mi znaki, ki potrjujejo njihovo prisotnost, pomeni nadaljevanje uničevalnega početja nacizma.

„Danes ponovno izrekamo solidarnost z vašim bojem in podpiramo vaše zahteve, da dosežete vse pravice, ki bodo zagotovile obstoj vaše narodnostne skupnosti,“ je rečeno v pismu. „Posebno podporo vam bomo izkazali ob vseh akcijah na katerih bi pri vas doma prišli do izraza protesti proti nasilju in zahteve po izpolnjevanju dolžnosti do vas. Odločno vam bomo ob strani tudi pri vztrajanju v zahtevi, da mora trajati internacionalizacija vašega problema vse dalje, dokler se ne izpolnjujejo po črki in duhu določbe državne pogodbe.“

Vljudno vas vabimo na

4. Koroške kulturne dneve

ki bodo v času od 27. do 29. decembra 1972 v predavalnici I v Delavski zbornici v Celovcu.

Predavanja letošnjih Koroških kulturnih dni bodo pretežno obravnavala probleme okoli avstrijske državne pogodbe ter oblike manjšinske zaščite v nekaterih evropskih državah. S sporedom bomo začeli v sredo ob 8.30 uri.

- V času kulturnih dni bo v predavalnici II Delavske zbornice razstava knjig s koroško slovensko problematiko.
- V sredo 27. 12. 1972 ob 20. uri bo v Modri dvorani Doma glasbe v Celovcu klavirski koncert.
- V petek 29. 12. 1972 bo ekskurzija v Krko s strokovnim vodstvom in predavanjem.

Za pripravljalni odbor:

Dr. Pavle Apovnik

Dr. Janko Zerzer

Široka podpora koroškim Slovencem

V zadnjih številkah našega lista smo objavili že celo vrsto izrazov solidarnosti in odločne podpore, ki smo jih koroški Slovenci deležni, odkar so nemški nacionalisti letos jeseni s svojimi vandalskimi napadi na dvojezične napise in na pripadnike naše narodnostne skupnosti začeli nov poostren boj proti enakopravnosti obeh narodov v deželi, proti izvajanju pravic, ki jih nam jamči državna pogodba, in sploh proti demokratičnemu redu in pravni ureditvi naše države. Tudi v zadnjih dneh smo prejeli take izjave, o katerih vsaj kratko poročamo.

O slovenski narodnostni skupnosti na Koroškem je govoril jugoslovanski zvezni sekretar za narodno obrambo, general armade Nikola Ljubičič, ko je zavzel stališče k vprašanju narodne obrambe. Opozoril je na potrebo izpopolnjevanja sistema vse-ljudske obrambe in poudaril, da se je tega treba zavedati v splošnovojaški oceni, "posebej v času ostrih kampanj proti naši državi, v času kampanje proti naši manjšini na Koroškem, saj teh verbalnih napadov ne smemo podcenjevati, ker ni nujno, da bi ostalo samo pri njih".

Predsednik republiške skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher je na slavnosti večerji, ki jo je priredil za predsednika Tita med njegovim bivanjem v Ljubljani, v svoji zdravici med drugim naglasil: "Visoko cenim izraze solidarnosti vseh jugoslovanskih narodov, ki smo jih bili deležni v zvezi z vprašanjem slovenske manjšine v Avstriji. V tem vidimo tudi uresničitev tistih globokih humanih ciljev, ki nas povezujejo z naprednim gibanjem vsega sveta."

Komisija za zunanje politična vprašanja republiške skupščine Črne gore je med razpravo o zunanje političnem položaju Jugoslavije in njeni zunanje politični dejavnosti proučila tudi položaj slovenske manjšine v Avstriji. Komisija je ostro obsodila fašistične izpade proti slovenski manjšini na Koroškem in ugotovila, da neodločno stališče avstrijskih oblasti do nacionalističnih in šovinističnih elementov ne prispeva k razvoju odnosov med Jugoslavijo in Avstrijo. Komisija Črne gore se pridružuje zahtevam ostale jugoslovanske javnosti, da avstrijske oblasti preprečijo dejavnost vseh organizacij, ki delujejo proti Slovencem, in da dosledno izvajajo državno pogodbo.

V zvezi s sedanjim položajem na Koroškem je poslanec dr. Vojan Rus na seji republiškega zbora slovenske skupščine stavil vrsto vprašanj in izvršni svet SRS med drugim vprašal, ali pripravlja precizne predloge in zahteve, ki bi jih lahko postavili predstavniki Jugoslavije v morebitnih pogovorih z Avstrijo glede dosledne uresničitve vseh aspektov avstrijske državne pogodbe, ki zadevajo Koroško. Poudaril je, "da pri tem ne gre samo za dvojezične napise, ampak tudi za zahtevo po uvajanju slovenščine v predšolske ustanove, v katerih se že začenja množična germanizacija; za odpravo kategorije "Windisch" iz uradne politike in odlokov avstrijske zvezne vlade in deželne vlade na Koroškem; za zaščito manjšine v pogojih administrativne reorganizacije; za zahteve, da se nadoknadi vse, kar je bilo zamujeno zaradi neizvajanja državne pogodbe — kar vse imamo polno pravico zahtevati v

skladu z izrecnimi določili avstrijske državne pogodbe."

Sindikat slovenske šole avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine je na svojem občnem zboru v Trstu soglasno pozval avstrijsko vlado, "da 7. člen državne pogodbe z dne 15. maja 1955 izvede dobesedno in dosledno, ne glede na želje in hotenja nacistov in šovinistov, ki so prav tako sovražniki narodnostnih manjšin v državi kakor neodvisnosti zvezne republike Avstrije same".

Napredne študentske organizacije na Dunaju so v zvezi z nameranim predavanjem FPÖ-jevskega poslanca Scrinzija o koroškem manjšinskem vprašanju pozvale v skupnem letaku vse napredne študente, da množično preprečijo reakcionarno prireditve na univerzi. V letaku med drugim poudarjajo: "Dati reakcionarjem možnost, da nemoteno razvijajo svojo protislovensko gonjo, bi pomenilo, dati potuho tem silam in pastim v hrbet

koroškim naprednim demokratom in Slovencem. Slovencem vsem pravice! Ugotavljanje manjšine je samo sredstvo za nacionalno zatiranje! Samo organizirani razredni boj more odstraniti tudi nacionalno zatiranje!"

Komisija za mednarodne stike Zveze sindikatov Slovenije je ponovno protestirala v zvezi s položajem koroških Slovencev. Predsednik komisije Andrej Škerlavaj je naglasil, "da dejstvo, da avstrijska vlada še do danes ni odgovorila na jugoslovansko noto glede izpolnitve določil državne pogodbe o položaju slovenske manjšine na Koroškem, dokazuje, da stvari v Avstriji ne urejajo ter nas sili v to, da ponovno zahtevamo v imenu vseh slovenskih sindikalnih organizacij, da dunajska vlada čim prej ukrene to, kar je dolžna." Kritiziral je tozadevno mlačnost avstrijskih sindikatov, tako da je treba poudariti v njihovo mednarodno delavsko solidarnost.

Pred Združene narode

če Avstrija ne uresniči člena 7

Udeleženci skupščine mestne organizacije Zveze združenj borcev NOV Radovljice so na svojem nedavnem zasedanju obravnavali tudi položaj slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Ostro so obsodili protislovensko in protijugoslovansko gonjo v Avstriji in poudarili:

"Borci, aktivisti NOB in bivši interniranci, člani mestne organizacije ZZB, se na osnovi lastnih izkušenj in težkih žrtv v boju proti fašizmu zavzemamo skupaj z vsemi narodi in narodnostmi Jugoslavije za odločen od-

por proti pojavom agresivnega velikonemškega nacionalizma, ki smo mu priče na Koroškem. Odločno terjamo, da se v interesu miru in varnosti tako na Koroškem kot v mednarodnem prostoru prepreči teror nad našo manjšino, teptanje njenih pravic in oživiljanje nacizma. Predvsem pa zahtevamo, da republika Avstrija dosledno in brez odlašanja izpolni svoje obveznosti, ki temeljijo na državni pogodbi in drugih mednarodnih aktih."

Na zasedanju so ugotovili, da na Koroškem ne gre le za dvojezične napise, ki so jih nacionalistični razgrajči odstranili, marveč tudi za dvojezično šolstvo, ki ga dejansko skoraj ni več, kakor tudi za druge dvojezične ustanove, ki jih oblasti še do danes niso zagotovile. Glavna ovira pa je Helmdienst, ki je kot pobudnik vseh protislovenskih in protijugoslovanskih akcij dejanski razsodnik o zakonitih obveznostih avstrijske države. "To organizacijo, ki se veže maskira z nekakšno demokratičnostjo v skladu z državno pogodbo, je treba brezpogojno razpustiti. Pri tem pa odločno zavračamo vsako podtikanje, ki je zadnje čase prisotno v Avstriji, da se vmešavamo v notranje zadeve te dežele. Mi terjamo samo to, kar življenjsko prizadeva slovensko manjšino in tudi vse nas. V tem bomo tudi v bodoče brezkompromisni. V nobenem primeru ne bomo dopustili, da bi se še kdaj ponovili dogodki iz obdobja 1938—1945."

Ob koncu so v protestni izjavi naglasili:

"V celoti in brez pridržka podpiramo zunanje politično usmeritev SFR Jugoslavije in želje za dobrososedske odnose z Avstrijo, vendar nikoli na račun naše manjšine in odlašanja izpolnjevanja njenih pravic. Če vlada republike Avstrije tudi zdaj ne bo pokazala razumevanja in pripravljenosti za uresničitev 7. člena državne pogodbe, skupščina zahteva od naše vlade, da se vprašanje neizpolnjevanja pogodbenih in drugih pravnih obveznosti Avstrije postavi na dnevni red Organizacije združenih narodov."

Globoko čutimo z vami

Študentje in profesorji Pedagoške akademije v Mariboru so poslali Zvezi slovenskih organizacij v Celovcu pismo, v katerem pravijo:

Študentje in profesorji Pedagoške akademije v Mariboru se na proslavi dneva republike spominjamo tudi vseh naših zamejcev. Pri tem smo globoko zaskrbljeni zaradi protislovenske gonje, ki neposredno ogroža slovensko narodnostno skupnost na Koroškem.

V teh dneh, ko se bojujete za svoje osnovne nacionalne pravice, smo trdno na Vaši strani. Mi, bodoči mladi učitelji, ki se pripravljamo na delo v službi slovenskega jezika in slovenske kulture, še posebej razumemo in globoko čutimo z Vami.

Z vsemi ljudmi naše domovine zahtevamo, da avstrijska vlada brez odlašanja onemogoči nacionalistično in šovinistično gonjo proti koroškim Slovencem in Vašim organizacijam. Zahtevamo, da oblasti končno uresničijo neizpolnjene obveznosti in Vam tako zagotovijo enakopraven položaj v okviru avstrijske države.

Nedavni dogodki v Avstriji — na Koroškem — ta val protijugoslovanskih pritiskov, ki je začel spominjati na najhujše dneve v medsebojnih odnosih — morajo izzvati resničen in zaskrbljen razmislek. Razlog je preprost: tudi po relationem pomirjenju teh bednih orgij agresivnega nacionalizma so nekatera znamenja, po katerih še sedaj — in to tam, kjer ne bi pričakovali — na take dogodke gledajo na način, ki ne ustreza niti tistemu, kar se je dogajalo, niti okoliščinam, v katerih je prišlo do te eskalacije napadov na slovensko narodnostno manjšino na Koroškem.

Postavljanje tabel, ki so kravejna imena označevale razen v nemškem tudi v slovenskem jeziku (kar bi že davno moralo biti izvedeno), seveda ne pojasnjuje vsega tega vala protijugoslovanskega šovinizma. Očitno je, da bi lahko pokazali širše in tudi trajnejše naklepe.

Gre potemtakem za politične sile in težnje, ki jih dobro po-

znamo — nacionalizem — ki že desetletja igra svojo mračno vlogo v nekaterih kotih avstrijskega političnega prizorišča, nacionalizem, ki je vedno zagledan v preteklost, nesposoben, da bi videl, kar je novo in napredno. Te sile — v vseh inačicah in v celoti, od starih, znanih nacistov mimo tra-

znano — nacionalizem — ki že desetletja igra svojo mračno vlogo v nekaterih kotih avstrijskega političnega prizorišča, nacionalizem, ki je vedno zagledan v preteklost, nesposoben, da bi videl, kar je novo in napredno. Te sile — v vseh inačicah in v celoti, od starih, znanih nacistov mimo tra-

Danes so seveda dobile "novo opravičilo" — v dejstvu, da je južni sosed Avstrije, Jugoslaviji kot socialistični državi uspelo — in sicer ob pripravljenosti tudi druge strani — da z Avstrijo

vzpostavi dobre in prijateljske odnose in da je politika koeksistence, miroljubnih odnosov in sodelovanja prav tam dosegla enega največjih uspehov na evropskih tleh.

Posebno sedaj, ko si tudi na najširši ravni prizadevajo, da bi v koeksistenci evropskih držav, v

njihovih medsebojnih obveznostih in pravicah, vzpostavili boljše odnose varnosti in sodelovanja — posebno sedaj seveda pomeni to nesprejemljiv izziv za ta nacionalizem.

Protijugoslovanska hajka in poskusi, da bi onemogočili izvajanje temeljnega zakona, na katerem temelji avstrijska neodvisnost in nevtralnost se tako vpišuje v širše načrte za preprečevanje urejevanja medevropskih odnosov na

boljših in bolj demokratičnih temeljih. To pa dejansko ni nič drugega kot napad na to, kar pomeni osnovno vsebino težko doseženih dobrososedskih odnosov med Avstrijo in Jugoslavijo.

Potemtakem to niso samo "nepremišljene provokacije neodgovornih elementov" in "nekontrolirani izbruhi čustev", kakor jih nekateri prikazujejo — takšno podcenjevanje dogodkov tudi ne more urediti razmer. Pogajanje z nosilci protijugoslovanske kampanje ne bo moglo popraviti škode, ki je bila storjena ugledu našega severnega sosa in zaupanju med nami, zaupanju, ki je nujno, da bi iz naših odnosov resnično izločili vse, kar spominja na zloglasno lažno prijateljstvo in da bi mogli uspešno utrjevati mostove, ki smo jih zgradili. K temu pa lahko prispeva samo spoznavanje resničnega značaja in nevarnosti dogodkov na Koroškem.

Branko Škrinjar
(Komunist, Ljubljana)

POŠIROKEM SVETU

MOSKVA — Te dni so v Moskvi osrednje svečanosti ob 50-letnici Sovjetske zveze. Za to priložnost so prispele v Moskvo številne vladne in partijske delegacije iz vseh delov sveta. Iz večine socialističnih držav so prišli tudi najvišji državni in partijski voditelji, jugoslovansko delegacijo pa vodi podpredsednik predsedstva SFRJ Rato Dugonjič. Petdesetletnica Sovjetske zveze je nedvomno pomembna obletnica ne samo za državo-jubilantko samo, marveč za vse človeštvo, saj je Sovjetska zveza danes ena izmed najbolj odločilnih sil v svetovnem dogajanju.

RIM — Za prvi januar, ki ga je Vatikan pred leti proglasil za mednarodni dan miru, je papež Pavel VI. tudi tokrat objavil posebno mirovno poslanico ter jo poslal šefom držav, pripadnikom katoliške cerkve in vsem narodom. Tokrat gre že za šesto tako poslanico, kajti prvo je papež objavil leta 1967 in je bila posvečena ceni, ki jo je treba plačati za mir. Podobno so se tudi naslednje poslanice bavile s pravicami človeka in mirom; z njimi je papež pozival ljudi k miroljubnemu načinu življenja, k bratstvu med ljudmi. Osnovna misel letošnje mirovne poslanice se glasi: "Mir je dosegljiv; ker pa je dosegljiv, je dolžnost vsakogar, da si zanj prizadeva."

PARIZ — Pogajanja o premirju v Vietnamu so spet enkrat prekinjena, tokrat za nedoločen čas. Posebni pooblaščenec ameriškega predsednika Kissinger se je vrnil v Washington in priredil tiskovno konferenco, na kateri je "obtožil" Severni Vietnam, da je pri pogajanjih vedno spet zahteval kakšne spremembe že doseženega sporazuma o prekinitvi ognja, zato Amerika smatra pogajanja za blokirana. Na ta način skuša zdaj Washington krivdo zvaliti na drugega, ker sam noče pristati na ukinitve sovražnosti. Kako "resnična" je želja Amerike po miru, najbolj prepričljivo kaže nenehno in še povečano bombardiranje v Vietnamu, kjer ameriška vojska še naprej z zločinskimi pobijanjem nedolžnih ljudi manifestira "miroljubnost" odgovornih ljudi v Washingtonu.

BONN — Sedanja zahodnonemška vlada s kanclerjem Brandtom na čelu bo v prihodnjem letu nadaljevala s tako imenovano "vzhodno politiko" normalizacije in nadaljnega širjenja odnosov s socialističnimi državami vzhodne Evrope. V tem je tudi vzrok, da je Bonn povabil na obisk v Zahodno Nemčijo tri vodilne državnike socialističnih držav — Brežnjeva, Gierka in Ceausesca. Prav tako pa bodo Bonn prihodnje leto obiskali tudi Nixon, Jonas in Heath in po vsej verjetnosti Pompidou. V ostalem pa bo Zahodna Nemčija — enako kot Vzhodna Nemčija — razvila živahno dejavnost tudi v okviru Združenih narodov, kamor je bila odprta pot obema nemškima državama s sklenitvijo medsebojne pogodbe.

BEOGRAD — Dvajsetletnico sveta za vzgojo in varstvo otrok Jugoslavije in tridesetletnico Zveze pionirjev Jugoslavije so počastili s posebno svečanostjo, na kateri so podelili plakete posebno prizadevnim družbenim delavcem iz vseh predelov Jugoslavije. Predsednik Tito je svet za vzgojo in varstvo otrok odlikoval z redom zasluga za narod z zlato zvezdo, zvezi pionirjem pa je k jubileju čestital s posebno poslanico, v kateri je orisal zgodovinski razvoj ter pomen in današnje naloge te organizacije.

NEW YORK — OZN ne bo zahtevala od LR Kitajske plačila dolga, ki ga je pri Združenih narodih zapustil Gangkajšov režim. Ti dolgovi znašajo 27 milijonov dolarjev, nastali pa so v vseh povojnih letih do 1971, ko je Gangkajšov režim zastopal Kitajsko v svetovni organizaciji. Finančne obveznosti LR Kitajske v OZN tečejo šele od 25. oktobra 1971, ko je bila ta po številu prebivalstva največja država na svetu končno sprejeta v Združene narode. Svetovna organizacija se sploh bori z velikimi finančnimi težavami, kar je nedvomno eden izmed vzrokov, da ne more razviti bolj uspešne in širše dejavnosti v korist svetovnega miru. V tej zvezi je vsekakor zanimiv predlog predstavnika Gane, ki je predlagal, naj bi Združeni narodi za povečanje svojih finančnih sredstev uvedli posebno loterijo.

HONGKONG — Severnovietnamski list Nhan Dan je obtožil Ameriko in saigonski režim zarote, ki naj bi blokirala vse poti k miru v Vietnamu. Oster napad na ameriškega predsednika Nixona pa je izrekel tudi njegov protikandidat pri predsedniških volitvah senator McGovern, ki je dejal, da sta Nixon in njegov svetovalec Kissinger razočarala mnoge, ki so jima pred volitvami verjeli, da bosta kmalu podpisala sporazum o miru v Vietnamu. McGovern pravi, da je Nixon v predvolilni kampanji zaslepljeval ljudi, ker je dobro vedel, da svojih obljub ne bo mogel izpolniti.

Pravice je treba priznati ne pa o njih razpravljati

„Koroškim Slovincem je pravice treba priznati, ne pa o njih razpravljati“

Tako je izjavil predstavnik naprednih študentov na Dunaju, ko je utemeljeval ponovno demonstracijo proti načrtu nemško-nacionalnih in svobodnjaških študentov, da bi FPÖ-jevski poslanec Scrinzi na dunajski univerzi predaval o koroškem manjšinskem vprašanju.

V četrtek prejšnji teden je prišlo na dunajski univerzi namreč do novega spopada med nemško-nacionalnimi ter naprednimi študenti in ponovno je moral poslanec Scrinzi ugotoviti, da velika večina študentske mladine ni radovedna, kaj ve

on povedati kot „ekspert“ za manjšinska vprašanja. Spopad je bil tokrat mnogo hujši, kajti svobodnjaški študenti so prišli na univerzo očitno dobro pripravljeni ter so se nad naprednimi študenti znosili na način, ki je v marsičem spominjal na nekdanje čase, ko so posebne udarne skupine SA varovale ilegalna zborovanja nacistov. Več udeležencev spopada so morali težko poškodovane prepeljati v bolnišnico, medtem ko je policija vso zadevo opazovala „prekrižanih rok“, torej približno tako, kot je ravnala jeseni pri vandalskih napadih na dvojezične krajevne napise na Koroškem.

Napredni študenti so sklicatelje Scrinzičevega zborovanja sprejeli s klici „Nacisti ven“ in „Vse pravice za Slovence“, na poskus nemško-nacionalnih študentov, da bi svoj nacionalizem s prepevanjem koroške himne oblekli v „domovinsko uniformo“, pa so odgovorili z Internacionalno in tako izpričali, da mora enaka pravica veljati za vse, torej tudi za koroške Slovence.

Študentska napredna mladina vsekakor dovolj jasno izpričuje svoj demokratičen načela in odločno zavrača izzivanja nacionalistov. Čeprav napredni študenti s tem tudi rešujejo čast Avstrije v široki domači in mednarodni javnosti, pa so s strani tistih, ki oblikujejo javno mnenje, deležni zelo slabega „priznanja“: enostavno jih proglasijo za „komuniste“ in to je po avstrijski mentaliteti skoraj najslabše, kar se more človeku zgoditi. Tisti, ki ob takih dogodkih kričijo o „rdečem terorju“, pa seveda sami najbolje vedo, zakaj tako delajo — po načelu „Primi te tat!“ ravna navadno tisti, ki ima sam največ masla na glavi.

PREDSEDNIK TITO:

Hočemo, da Avstrija

SPOŠTUJE OBVEZNOSTI DO SLOVENSKE MANJŠINE

Med svojim bivanjem v Sloveniji je jugoslovanski predsednik Tito sprejel tudi delegacijo iz osnovne šole Vinica pri Črnomlju, katere slovi po svojem klubu OZN, ki je navezal stike s prijatelji miru po vsem svetu. Tudi na sprejemu pri predsedniku Titu je tekel pogovor predvsem o boju za mir in o spoštovanju človekovih pravic.

Ko je ena izmed šolar spregovorila o skrbi za pravice koroških Slovencev, je predsednik Tito poudaril: „Hočemo, da Avstrija spoštuje obveznosti iz državne pogodbe v odnosu do slovenske manjšine.“ Povedal je, da je kancler Krelsky na njegov govor v Ljubljani odgovoril, „češ da fašistov pri njih ni; pa jih le poznamo,“ je menil predsednik Tito.

PRIJETNE PRAZNIKE IN USPEŠNO NOVO LETO VSEM ČLANICAM IN ČLANOM, SODELAVCEM, PRIJATELJEM IN SOMIŠLJENIKOM

ž el i j o :

Slovenska prosvetna zveza Zveza slovenskih žena
Zveza koroških partizanov Slovenska kmečka zveza
Slovensko šolsko društvo Zveza slovenskih izseljencev
Slovenska mladina Slovenska fizikalna zveza
Slovensko planinsko društvo

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem

Leta nezadržno tečejo in neprijetnosti ob njih tonejo v pozabo. Pravzaprav ne, spominjamo se jih še, le da dobivajo druge dimenzije. Opredeljujejo jih nove razmere, ki s svojimi zakonitostmi prepričajo ljudi, da gledajo naprej, da iščejo poti sporazumevanja kljub poprejšnji jezi in nezadovoljstvu. Neposredne prizadetosti je s časom vedno manj, nova generacija ljudi pa svoja čustva, vsaj večinoma, uravnava po lastnih izkustvih, po svojem občutenju krivic.

Nobenega razloga ni, da ne bi ta zakonitost v mišljenju in ravnanju sodobnega človeka — pripravljenost stvarno ovrednotiti smisel jeze in se prilagoditi spremenjenim razmeram — veljala tudi za eno izmed najbolj občutljivih in zapletenih človekovih čustev, za občutenje in izražanje trdne in usodne narodnostne povezanosti, če je neki dogodek v zgodovini neupravičeno pustil del ljudi zunaj državnih meja tega naroda. Izguba nacionalnega prostora je z vsem, kar sodi zraven, predvsem s strahom pred potujčevanjem, za narod kot celoto in za manjšino, vzrok za hudo jezo in grenkobo, toda čas ju v resnici omili in napeljuje iskanje najustreznejših oblik prilagajanja novi resničnosti.

O Koroški je govor, seveda. Toda, ali ne gre na Koroškem za vzajemnost, za razmerje med dvema narodoma? Ki je eden izmed njih v resnici prilagodil svoje ravnanje novim razmeram, razumel zagotovila o ohranjanju bistva narodnostne manjšine kot neoporečno in neovrgljivo voljo popraviti krivice in začeti življenje na novo? In se je drugi dosledno skrival za besede o demokraciji, strankarski seveda, ko naj bi bilo treba prepričevati vsakogar posebej o mednarodnih obveznostih države in mu zato tudi ne bi bilo treba takoj ukrepati?

Prvi narod je kot celota in kot manjšina skušal pozabiti vse neprijetno iz časov skrajne nacionalistične histerije, ko je še šlo za ozemlje in ko so se nasilni potujčevalni ukrepi vse-kakor bolj obnesli kot miroljubno prepričeva-

nje. Drugi narod je želel pozabiti zgolj konkretne neprijetnosti, posebno če so bile povezane z nacistično opredelitvijo o enem nemškem narodu, ne pa želel pozabiti posledic oziroma ni bil pripravljen popraviti krivic za nazaj, čeprav se je, v besedah vsaj, storilec teh krivic svečano odrekel.

Kaj bomo rekli? Da smo Slovenci kot celota zaupljivi in verjamemo besedam, čeprav jim dolga leta ne sle-

dijo ustreznega dejanja? Da smo polni občutkov manjvrednosti do velikih narodov, kljub temu da imamo svojo državo? Da smo pač stvarno ovrednotili svojo jezo in svoj strah pred morebitnimi novimi pritiski?

Pa zdaj ni več pomembno, da bi si gledali v duše in iskali krivce za to, da smo precenili prilagojevalno sposobnost avstrijstva in previsoko ocenili splošno človekovo željo živeti v miru in strpnosti s svojimi sosedi.

Pomembno je, da je spet oktober in da je letošnji še bolj črn kot je bil lanski. In pomembno je še to, da je naša predlanska in lanska jeza rodila le pičle sadove, tako pičle pravzaprav, da so jih lahko v noči z 9. na 10. oktober „domovini zvesti“ (Nemci, kajpak, to so dali vedeti) dobesedno zmetali v vodo.

Morda je pomembno še to, da je avstrijska policija silno učinkovita, kadar gre za leve skrajneže (kakor je ovrednotila tiste, ki so pripisovali slovenska imena na table s krajevnimi napisi), da pa je prav izjemno neorganizirana, kadar gre za desne skrajneže in desne teroriste, kakor očitno lahko imenujemo privržence „domoljubnih“ organizacij (ah, ta domoljubnost, koliko plati imal!).

4. KOROŠKI KULTURNI DNEVI

OD 27. DO 29. DECEMBRA 1972
V DELAVSKI ZBORNICI V CELOVCU, PREDVALNICA I

S P O R E D

SREDA, 27. decembra

8.30

Otvoritev

MATEVŽ GRILC:

Vprašanje izseljevanja koroških Slovencev

11.30

Otvoritev razstave

14.00

PAVEL APOVNIK:

Zakon o dvojezičnih topografskih napisih

GUSTL MALLE:

Popisi prebivalstva po drugi svetovni vojni

RAZISKOVALNI KOLEKTIV:

(Janko Malle, Jože Messner, Folli Sima, Malči Strauf)
Socioekonomska in prostorska analiza južne Koroške na primeru ene vasi

20.00

Klavirski koncert

ČETRTEK, 28. decembra

8.30

TONE ZORN:

Mednarodni vidiki koroškega vprašanja od časa druge svetovne vojne do avstrijske državne pogodbe

LOJZE UDE:

Avstrijska državna pogodba in njena manjšinska določila

14.00

FRANCI ZWITTER:

Manjšinska zaščita pri nas in drugje

SVETOZAR POLIČ:

Položaj narodnih manjšin v Jugoslaviji

FILIP WARASCH:

Pravni položaj avstrijske manjšine v Italiji

PETEK, 29. decembra

8.30

ERIK PRUNČ:

Teorija „vindišarjev“ z vidika jezikovne komunikacije

JOŽE WAKOUNIG:

Letošnja politična jesen v nemškem koroškem časopisu

11.00

Ekskurzija v Krko, ogled stolnice in predavanja (JANEZ HOFER: Krška stolnica, VEKO-SLAV GRMIČ: Krška škofija in Slovenci, JAKOB RICHTER: Ustanovitev krške škofije)

KOROŠKI OKTOBER

pridobljenih pravic, ne dopušča nobene napake, nobenega počivanja na lovorikah in ne dovoljuje nobenega koraka, ki bi ga kdaj kdo utegnil po analogiji uporabiti proti manjšini.

Na žalost je ta podpora iz manjšinske solidarnosti tudi edina dobra stran letošnje oktobrske bilance. Premalo.

Pa ne zgolj za manjšino na Koroškem, ki se je ob črnosrajčniških procesijah, ob mazanju partizanskih spomenikov, ob razbijanju krajevnih napisov, ob fizičnem obračunavanju s slovenskimi ljudmi morala spomniti svoje prvotne jeze. Toda izbruh v letošnjem oktobru ni bil namenjen zgolj koroškim Slovincem; navsezadnje je popolnoma nelogično pričakovati od razumnih in strpnih ljudi, da se bodo zaradi dvojezičnih krajevnih napisov — in to v današnjem svetu — čutili ogrožene v svojih narodnostnih pravicah! Za nekaj drugega torej gre, ne za napise.

To je izbruh skrajnega šovinizma, ko samo na sebi začne veljati pravilo — kdor ni z nami, je proti nam — in ko prenehajo veljati še tako stvarno opredeljene razmere. Bistvo in ozadje zadeve se zgubita, edino odločilno ostane slepo sovraštvo, ki je sposobno organi-

zirati presenetljivo velike množice tihih in neopredeljenih državljanov, sovraštvo, ki ga nedavna zgodovina dobro pozna.

Sovraštvo, ki lahko dobi ob tako naravnem in nedolžnem dogodku, kot so slovenski napisi, take oblike, preprosto ne dovoljuje več strpnosti za vsako ceno. Ni treba brskati med vrsticami avstrijskih domoljubnih govorov, da bi zvedeli, da se prepričanje o nemški Koroški ne ustvarja hkrati z mejami avstrijske države.

Ta zemlja, ki vsaj vsakega oktobra, če ne večkrat na leto postane predmet namigovanj in tudi odkritih groženj, pa je del življenjskega prostora slovenskega naroda in zatorej tudi predmet interesa Jugoslavije. Izbruh velikonomškega šovinizma s tem preneha biti zgolj prepričanje za malenkosti, ampak je resno opozorilo za vso Jugoslavijo. Poleg vsega drugega je tudi opozorilo, da določil konvencije o človekovih pravicah, še posebej pa o prepovedi bujske propagande, niso povsod enako resno razumeli in da se velikonomški pogledi na narod lahko znova uveljavijo v drugih oblikah, če se jim prizadeji pravočasno ne postavijo po robu. Teroristi, ki se zatekajo k dobro znani podlagi velikonomškega šovinizma, torej niso, za nas pa še posebej ne, kaki teroristi in abstracto, ampak čisto konkretni nasilniki s konkretnimi političnimi idejami, ki se do njih oblast (prav zato?) izjemno prizanesljivo vede. Zato morda ni dovolj zahtevati ukrepanje proti konkretnim nasilnežem, čeprav je to najmuje-nejš, ampak se je vredno ozračju obujanja sovraštva na znanih političnih in narodnostnih temeljih postaviti v bran kot prizadeti narod, kot celota.

Zakaj, nismo čisto nemočni. Če se Avstrija ni obotavljala zahtevati razprave o položaju svoje manjšine v Italiji v Združenih narodih in zbuditi pozornost vsega sveta, čemu bi po vsem, kar se dogaja na Koroškem, ne izbrabili iste možnosti?

Mojca Držar-Murko
(Teorija in praksa, Ljubljana)

Misli ob praznikih

Kadar narava spokojno počiva pod belo snežno odejo in čaka pomladnega prebujenja, doživlja tudi človek — čeprav dela in ustvarja — nek notranji mir. Koroški Slovenci tega notranjega miru ne bomo čutili v tolikšni meri kot druga leta. Zadnji primeri znašanja nacističnih in šovinističnih elementov nad dvojezičnimi krajevnimi napisi so nam dobršen del tega miru odvzeli, tako da z nekakšno negotovostjo zremo v prihodnost. Vendar pa smo koroški Slovenci tudi spoznali, da imamo v avstrijski demokratični javnosti zavez-nike, katerim smo odkrito hvaležni za njihovo pomoč. Zato si kljub zad-njim dogodkom ne bomo pustili ka-liti notranjega miru božičnega oziro-ma novoletnega praznovanja.

Ko bomo praznovali v toplih do-movih in ob obloženih mizah, po-mislimo na vse tiste člane naše veli-ke človeške družine, ki gladujejo ali pa preživljajo vojne grozote. Posku-simo jim odstopiti skromno darilo in jim tako pokažimo našo solidarnost; če pa to ni mogoče, jim posvetimo vsaj nekaj trenutkov, pomislimo na njihovo bridko življenjsko usodo.

Ta zavest človečnosti prispeva k širjenju miru in sprave med narodi. Če bomo to miselnost skušali širiti v lastnem krogu, kar stori lahko vsak

Slovenci v Kanalski dolini

obnavljajo svojo prosvetno dejavnost

Pred dobrim mesecem je Stalno slovensko gledališče v Trstu letos že drugič gostovalo v Trbižu, in si-cer z Rabadanovo predelavo ko-medije znanega francoskega avtor-ja 16. stoletja z naslovom „Kadar se ženski jezik ne suče“. Kot prvič tako je bilo tudi tokrat Slovensko stalno gledališče iz Trsta navdušeno sprejeto in je želo velik uspeh. Prav tako pa so prišli na svoj račun tudi Slovenci v Kanalski dolini, ki so v Trbižu napolnili največjo dvorano in s tem manifestirali povezanost in ljubezen do slovenske odrske be-sede in umetnosti. Minilo je komaj pol leta, odkar je isto gledališče

naslopilo v Trbižu s popularno Što-kovo komedijo „Trije tički“ in pri-čelo z novo ero kulturne dejavnosti v Kanalski dolini.

Tudi tokrat je pred pričetkom predstave gledališke umetnike iz Trsta pozdravil domači pevski zbor „Višarski zvon“ s slovensko, fur-lansko in nemško pesmijo. Ome-njeni pevski zbor ima častno po-slanstvo prebuditelja Slovencev v Kanalski dolini, ki so se otreli spon zadnjih desetletij. Prepričani smo, da je to razveseljivo dejstvo plod dobrososedskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo. Samo tam, kjer vla-dajo iskreni odnosi med so-sednimi državami, imajo manjšine možnost lastnega izživeljanja. Jasno je pa tudi, da Slovenci v Kanalski dolini zaradi tega ne bodo manj lojalni državljani, kot so bili do se-daj.

V bližnji prihodnosti bo v Žab-nicah nastalo novo središče rekrea-cijskega delovanja za zamejske

Voščila ob jubileju

Na zgornji sliki je Spomenik miru v Kamniku — v zemljo zasajen meč kot simbol miru.

Ob spomeniku naš šmihelski ro-jak Jernej Čebul (po koroško Nu-želj), upokojeni učitelj v Kamniku, ki je letos praznoval svoj 80-letni življenjski jubilej, s svojo ženo Tončko, s katero sta pred kratkim praznovala 48. obletnico poroke.

Kot dolgoletnemu naročniku na-šega lista njemu in njegovi ženi tu-di mi želimo še mnoga leta skup-nega življenja. Za bližnje praznike in novo leto pa naša iskrena vo-ščila!

Prosvetna kronika v Pliberku

Krajevna prosvetna društva imajo po navadi svojega dopisnika, ki po-tom naših listov seznanja javnost o društveni dejavnosti. Ker pa to ve-dno ni možno napraviti sproti, ob koncu leta naknadno poročamo o nekaterih dogodkih.

Naš društveni pevski zbor je bil tudi letos povabljen, da bi v okviru kulturnega tedna dne 9. 7. 1972 so-deloval v Št. Vidu pri Stični na Do-lenjskem. Pevci bi se radi odzvali povabilu, saj so se za koncert do-bro pripravili, vendar je omnibus, ki bi nas moral prepeljati na Dolenj-sko, imel štiri ure zamude, tako da

Konecleta V PLANINSKI KOČI

Slovensko planinsko društvo v Celovcu vabi člane in prijatelje v nedeljo 31. decembra na silvestrovanje v planinski postojanki „Koči nad Arihovo pečjo“.

Silvestrovanje v planinski zimski koči, daleč od vrve-ža v dolini, je nekaj poseb-nega. Na predvečer novega leta se bomo povseli v pri-jetni domači planinski družbi, naslednjega dne pa bomo u-živali čare zimske narave na Bleščeči pod Komnico.

Najugodnejši pristop h pla-ninski koči je iz naselja Ko-panje nad Ledincami. Silve-strovanja se bomo udeležili ob vsakem vremenu.

Ljubitelji zasneženih planin vabimo k številni udeležbi.
Odbor

Srečanje maturantov

slovenske gimnazije letnika 1965 bo letos v četrtek 28. decembra ob 19. uri v hotelu Janach v Celovcu, Bahn-hofstraße 5.

22. Slovenski ples v Celovcu

Ljubitelje domače družabnosti obveščamo, da bo 22. Slovenski ples — tradicionalna slovenska veselica v Celovcu — v soboto 13. januarja 1973 s pričetkom ob 20. uri v prostorih Delavske zbornice.

Tokrat bo igral za ples znani in priljubljeni

- PLESNI ORKESTER RTV LJUBLJANA pod vodstvom Jožeta Privška in
- narodnozabavni ansambel TRIO BURNIK

Slovenska
prosvetna
zveza

Slovence. Tako so na pobudo Slo-venskega planinskega društva v Tr-stu ustanovili zadrugo Mangart, ki je v Žabnicah nabavila svoj objekt, katerega bo obnovila. Misel na iz-gradnjo tega središča je zaradi te-ga tako pomembna, ker leži geo-

grafsko v sredi pasu, ki se vleče od Trsta preko Gorice do južne Koroške prav do Labota in bo tako tvo-rila povezovalno celoto, ki ne bo koristila samo Kanalski dolini, tem-več tudi zamejskim Slovincem v Italiji in Avstriji.

Umrl je naš rojak Janko Kuster-Korošec

Prejšnji torek je v Mariboru umrl naš rojak Janko Kuster iz Žitare va-si. Njegovo življenje je bil nenehni boj za uveljavljanje pravic sloven-skega ljudstva na Koroškem.

Rodil se je 29. oktobra 1898 v zavedni slovenski družini v Žitari vasi. Po propadu cesarske Avstrije in po nesrečnem plebiscitu je moral Janko Kuster kot mnogi drugi koroški Slovenci zbežati v Slovenijo in se je leta 1920 naselil v Mariboru, kjer je dobil zaposlitev pri mestni občini. Ko so nemški fašisti leta 1941 vdrl v Jugoslavijo, je še mogel pobegniti pred njimi v Ljub-ljano, kjer se je vključil v Osvobo-dilno fronto. Zaradi delovanja na Koroškem si je izbral ilegalno ime Korošec. Pod tem imenom ni znan samo v Mariboru, temveč tudi po drugih krajih Slovenije in tudi Ko-roške, povsod koder je z bojem utiral pot svobodi. Od julija 1942 se je boril kot partizan, marca 1943 pa je odšel na Koroško, kjer je v Vzhodnokoroškem okrožju opravljal

funkcije na propagandno obvešče-valnem področju in pri zvezah. Pred osvoboditvijo je bil izvoljen za okrajnega in nato okrožnega načelnika narodne zaščite za okraj Velikovec in okrožje Pliberk. V bo-jih na Koroškem je bil dvakrat tež-ko ranjen in posledice ran je čutil vse življenje.

S smrtjo Janka Kustera-Korošca smo izgubili koroški Slovenci veli-kega borca za pravice naše narod-nostne skupnosti. Ohranili ga bo-mo lepem spominu!

Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu vabi na Bevkovo dramo

KAJN

na Štefanovo 26. decembra 1972 ob 19.30 uri v farni dvo-rani v Šmihelu.

Prisrčno vabljeni!

Št Jakob v Rožu

Na zadnji seji občinskega sveta v Št. Jakobu v Rožu so med drugim razpravljali tudi o gradnji vodovo-da na področju Št. Ožbolta, Rut in okolice. Proračun za ta projekt zna-ša 3,6 milijona šilingov. Gradili bodo v dveh etapah, dograjen pa naj bi bil v letu 1974. Vodovodni priključek bo znašal za enoto 8000 šilingov, kar bi nekako odgovarjalo zahtevam po-ložaja na terenu.

Občina je uvedla brezplačne vož-nje za šolarje, ki so zelo oddaljeni od obeh železniških postaj v Področici in Podgorjah. To je seveda velika olajšava za šolarje in tudi za starše, ki so morali poprej svoje otroke pre-važati z lastnimi vozili na omenjeni postaji.

Važnega gospodarskega pomena bo obnovitev obratovanja opekarne v Področici, kjer bo spomladi večje število delavcev dobilo zaposlitev v domačem kraju. V bližnji prihodnosti pa bodo prišli na svoj račun tudi do-mači smučarji. Na lepih smučarskih terenih na področju naselja Brda so že pričeli s pripravo za izgradnjo prve smučarske vlečnice v šentjakob-

ski občini. Vlečnica naj bi tudi po-zi-mi privabila goste v naše kraje, kar bi krepilo zimski turizem, katerega do sedaj ni bilo. Tudi sicer je lega šentjakobske občine — ki sega do državne meje na Karavankah — kot ustvarjena za zimski šport, zlasti za turno smučanje. Daleč naokoli so znana smučišča na planini Rožci, ki se raztezajo od vzhodnega pobočja Babe pa do zahodnega ostenja Pete-lina.

Cenjenim bralcem!

Po dolgoletni tradiciji tudi letos ob koncu leta prilagamo današnji številki tradicionalni stenski kole-dar s prošnjo, da listu ohranite zve-stobo tudi v novem letu ter ga po-magate krepiti s sodelovanjem in pridobivanjem naročnikov.

Zaradi praznikov bo naslednja številka Slovenskega vestnika izšla šele 5. januarja prihodnjega leta.

Uredništvo

SLOVENSKA KMEČKA ZVEZA

bo v letošnji zimi prirejala

GOSPODARSKA POSVETOVANJA

na katerih bo razpravljala o občegospodarskih vprašanjih na dvojezičnem področju Koroške in o gospodarski zasidranosti ko-roških Slovencev na tem ozemlju. Vsled aktualnosti in važnosti teh vprašanj SKZ pričakuje, da se boste posvetovanju udeležili v čim večjem številu.

Naslednje posvetovanje bo danes 22. decembra ob 14. uri v gostilni pri Miklavžu v Bilčovsu.

Vabl odbor

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli vabi na uprizoritev igre

LOVSKI TAT

v torek 26. 12. 1972 (Štefano-vo) ob 13. uri v farni dvorani v Železni Kapli.

Gostujejo igralci Slovenskega prosvetnega društva Radiše. Ljubitelji odrske umetnosti iskreno vabljeni, prav poseb-no pa lovci.

Odbor

Slovensko prosvetno društvo „Kočna“ v Svečah vabi na

PEVSKI KONCERT

na Štefanovo 26. decembra 1972 ob 14. uri pri Adamu v Svečah.

Moški pevski zbor vodi prof. dr. Feinig Anton. Prireditev bo povezana tudi z božičnim prizorom.

Na prireditev prisrčno vab-ljeni!

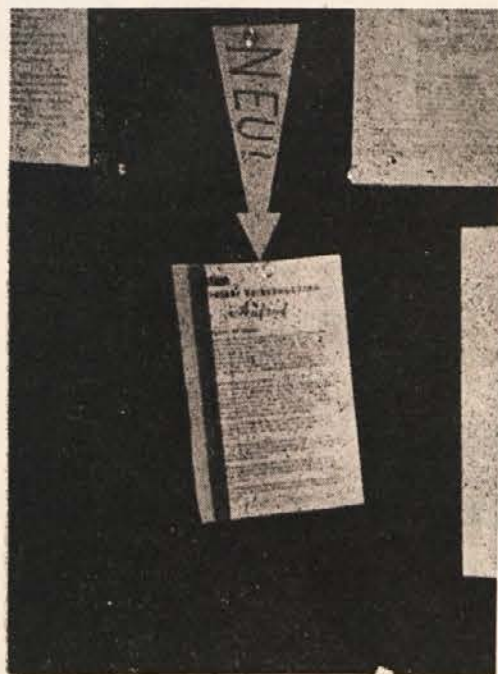
Odbor

Športni vestnik

AVSTRIJSKO SLAVJE

Prve smučarske tekme za svetovni pokal 1972/73 so prinesle avstrijskim tekmovalcem lepe uspehe in so tudi dvignile njihovo samozavest. Velika smučarska prireditelj je bila v francoskem zimskošportnem centru Val d'Isere. Avstrijska dekleta so v smuku prepričljivo porazila tekmičice, saj se jih je med prvo deseterico uvrstilo kar sedem, zmagala pa je Pröllova. Četudi je izostal uspeh v slalomu, so dekleta zbrala največ točk izmed vseh reprezentanc. Pri moških je zasedel v veleslalomu Hansi Hinterseer sedmo mesto. V smuku sta se izkazala Avstrijca Reinhard Tritscher in David Zwilling, ki sta z visokima štartnima številka zasedla prvi dve mesti.

Čuden delokrog CELOVŠKEGA FINANČNEGA URADA

Poziv na zbiranje podpisov za zahtevo po ugotavljanju manjšine (akcija znana kot „Kärntner Volksbegehren“), kot ga vidimo na zgornji sliki, ni iz kakšne centralne Heilmatdensta, kjer je bila zamisel o tej akciji porojena, ali iz pisarne koroške FPÖ, ki je akcijo legalizirala, niti s sedeža koroške ÖVP, ki je potem še dodala svoj blagoslov — lepak visi v družbi z raznimi okrožnicami in uradnimi razglasi na uradni razglasni tabli v veži celovškega finančnega urada v Kempfstrasse.

Res čuden delokrog, ki ga ima celovški finančni urad! Vprašujemo odgovorne na tem uradu in vprašujemo predvsem pristojnega ministra: Ali spada med službene dolžnosti avstrijskih uradnikov, da agitirajo za akcijo, ki so jo sprožili najhujši nasprotniki koroških Slovencev? Ali služijo uradi in uradne razglasne table avstrijskih finančnih uradov namenu, da se jih poslužujejo za svoje nacionalistične načrte tisti, ki nočejo sožitja obeh narodov na Koroškem?

V drugem moškem smuku za svetovni pokal je zmagal v Val Gardeni Švicar Colombin, dobitnik srebrne kolajne iz Sappora. Avstrijci so se znova odlično odrezali in so zasedli 2., 3., 5., 6. in 8. mesto (Cordin, Zwilling, Korošec Franc Klammer, Engstler in Tritscher).

Mladi Italijan Piero Gros, ki je v Val d'Isere presenetil z zmago v veleslalomu, je potrdil svojo odlično formo tudi v Val Gardeni in z visoko številko vnovič zasedel prvo mesto. Avstrijci, ki so v prvem delu slaloma še nekako odgovarjali, so v drugem delu popolnoma odpovedali. Najboljši Avstrijec Zwilling je zasedel 8. mesto.

Tekme za svetovni pokal so se nadaljevale v torek v Madonni di Campiglio z moškim veleslalomom in s smukom deklet v Saalbachu. Najboljša v Saalbachu je bila vnovič Avstrijka Annemarie Pröll, dvojna zmagovalka svetovnega pokala. Svoje tekmičice je kljub boleznim premočno premagala, tako da je drugouvrščena Rouvier (Francija) zaostala skoro za tri sekunde za Pröllovo. Z najboljših strani so se pokazale tudi mlade avstrijske smučarke, ki so zasedle mesta 3. (Totschnig), 6. (Schroll) in 8. (Lukasser).

Tudi moški veleslalom je stal v znamenju avstrijskih tekmovalcev. Zmagal je David Zwilling, svojo izvrstno formo pa je vnovič poudaril Korošec Franz Klammer z odličnim 5. mestom. Tritscher je bil šesti, Pechtl sedmi in Gruber deseti. Z zmago v veleslalomu je David Zwilling prevzel tudi vodstvo v svetovnem pokalu.

ZAHOMČAN SCHNABL AVSTRIJSKI PRVAK

Konec preteklega tedna se je v Mühlbachu na Solnograškem končalo avstrijsko mladinsko prvenstvo 1972 v nordijski kombinaciji. Mladinsko prvenstvo, ki se je začelo že februarja letos, je bilo tedaj predstavljeno zaradi pomanjkanja snega. Smučarski tek je bil na sporedu v Absamu, smučarski skoki pa so bili v Mühlbachu. Mladinska prvaka v kombinaciji 1972 sta postala Peter Wagner (Tirolska) in Albert Birnbacher (Solnograška).

V Mühlbachu je padla tudi odločitev o mladinskem moštru 1972 v specialnih smučarskih skokih. Pri mlajših mladincih se je izkazal Rupert Gürtler iz Štajerske. Najlepše skoke pa je dosegel Karl Schnabl iz Zahomca, ki je zasedel v skupini starejših mladincev prvo mesto in osvojil naziv avstrijskega mladinskega prvaka. S skokoma 48 in 47,5 m je ponovno naznanil, da šteje med avstrijsko elito in se lahko brez nadaljnjega meri z najboljšimi avstrijskimi skakalci. Najlepše darilo ob osvojitvi mladinskega prvenstva 1972 pa je nedvomno imenovanje Schnabla v avstrijsko reprezentanco.

KAC — WEV

Potem ko je hokejski prvak KAC odpravil hokejiste iz Kitzbühela z rekordnim številom golov 22:1 (9:1, 7:0, 6:0), je v 16. kolu hokejskega prvenstva presenetil v Gradcu in premagal vodečega ATSE s 3:1. Prevzel je vodilno mesto in ga skoro spet oddal v tekmi proti HC Salzburg, ko je ta vodil v Celovcu v soboto zvečer v prvi tretjini s 4:0. Le popolnemu propadu solnograških hokejistov se je treba zahvaliti, da je mojster kot zmagovalac zapustil drsališče. KAC je zmagal 6:4 (0:4, 3:0, 3:0).

V torek zvečer je mojster nastopil na Dunaju proti WEV, ki je ambiciozen favorit za prvenstvo. KAC je težko igro izgubil 1:3, kljub temu pa je obdržal vodstvo v prvenstvu.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 23. 12.: 5.45 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.55 Glasbeni mozaik — 7.55 Naš hišni vrt — 8.05 Družinski obzorik — 10.00 V žarišču — 10.45 Naša lepa domovina — 13.45 Za dobro voljo — 14.00 Zabavni koncert — 15.30 Voščila — 17.10 Pisane sobotne popoldne — 18.00 Deželni razgledi — 18.35 Mala solistična parada — 19.05 Koračnice — 19.50 Note in beležke — 20.10 Zveneča Avstrija — 21.15 Stare božične jaslce na Nižjem Avstrijskem — 22.20 Plesna glasba po naročilu.

Nedelja, 24. 12.: 6.10 Igra na orgle — 7.45 Ljudska glasba — 8.15 Kaj je novega? — 9.00 Zabavni koncert — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 17.05 Otroška oddaja — 17.57 Sveta noč, blažena noč — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Božična oddaja — 21.30 Božične pesmi poje Elfriede Ott.

Ponedeljek, 25. 12.: 6.10 Božična igra na orgle — 6.35 Koračnice — 7.45 Veseli godci — 8.05 Slavnostna godba na pihala — 8.15 Oddaja za starejše ljudi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.45 Iz domovine — 16.00 Božična pripovedka — 16.15 Veliki slavnostni koncert — 17.05 Glasba zate in mene — 18.00 Koroško božično petje — 19.00 Šport ob praznikih — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 „Pesnik in kmet“, opereta — 23.10 Glasba z Dunaja.

Torek, 26. 12.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Koračnice — 7.45 Vesele viže ob prazničnem jutru — 8.15 Dunajski bonboni — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00

Dopoldanski koncert — 13.45 Iz domovine — 17.05 Ljudski koncert — 18.00 Sveti večer brez elektrike — 19.00 Šport ob prazniku — 19.30 Deželni razgledi — 20.10 Ljudska oddaja — 23.10 Operetna glasba.

Sreda, 27. 12.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.30 Vesele note mojstrov — 10.00 Glasbena oddaja — 13.30 Zborovska glasba — 15.00 Štajerske orgle — 16.30 Operetni ljubljenci — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Deželni razgledi — 19.35 Za prijatelja planin — 19.50 Note in beležke — 20.10 „Ne igray se z ljubiznijo“, komedija — 21.10 S štirimi rokami v igri — 21.30 Zvezne dežele poročajo: Tirolska.

Četrtek, 28. 12.: 5.05 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.00 Glasbena zimska veselje — 9.30 Vesele note mojstrov — 13.30 Zabeleženo na koroških cestah — 14.30 Note avstrijskih skladateljev — 17.00 Iz operete in musicla — 19.05 Avstrijska godba na pihala — 19.50 Note in beležke — 20.10 Lovska oddaja — 21.00 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 29. 12.: 5.40 Za tiste, ki zgodaj vstajajo — 6.05 Jutranja melodija — 6.50 Glasbeni mozaik — 9.30 Klavirska glasba J. Haydna — 10.00 Lastna proizvodnja studija Dunaj — 14.45 Štajerska literatura — 16.15 Za ženo — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Deželni razgledi — 19.50 Note in beležke — 20.10 Orkestrski koncert — 21.30 Neznana popevka.

SLOVENSKE ODDAJE

Sobota, 23. 12.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 24. 12.: 7.10 Duhovni nagovor — Po vaši želji.

Ponedeljek, 25. 12.: 7.10 Božični nagovor krškega škofa dr. Jožefa Kötnerja — Eno date je rojeno nam.

Torek, 26. 12.: 7.10 Pastirčki ob jasticah.

Sreda, 27. 12.: 13.45 Informacije — Šport — Koroški pesniki in pisatelji — Za našo knjižno polico.

Četrtek, 28. 12.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Petek, 29. 12.: 13.45 Informacije — Silvestrovanje pri nas in drugod.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nočturno.

Sobota, 23. 12.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tednik — 9.35 Glasovi v ritmu — 12.10 Intermezzo z Mozartom — 13.15 Zabavna glasba — 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji — 15.40 Pojo naši operni pevci — 17.10 Z ansamblom orglic Jerry Murad — 18.15 Dobimo se ob isti uri — 20.00 Spoznavajmo svet in domovino — 21.15 Za prijetno razvedrilo — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden.

Nedelja, 24. 12.: 6.00 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Veseli tobogan — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.15 Zabavna glasba — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Popularne operne melodije — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Radijska igra — 18.00 Radijski radar — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 „V nedeljo zvečer“ — 22.20 Zapišite z nami — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 25. 12.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Z velikimi zabavnimi orkestri — 12.40 S tujimi pihalnimi godbami — 14.10 Slovenski amaterski zbori

Sekunda je lahko vse

Ena sekunda je toliko kot nič, je pa lahko tudi neskončno veliko. Ena sama sekunda lahko rešuje, lahko pa tudi ubija!

SCHENK DEM ANDERN

Na to v cestnem prometu tolikokrat odločilno sekundo opozarja kuratorij za varnost v prometu. Pomislimo, da ta sekunda lahko tudi za nas pomeni življenje ali smrt!

Vesele božične praznike - srečno in uspešno leto 1973 želijo lastniki in sodelavci

Podjunske trgovske družbe bratje Rutar & co. Dobrla vas

EMILIJAN IN MARA RUTAR
poslovodja Podjunske trgovske družbe

DOBRLA VAS

A 9141 telefon (0 42 36) 384

VLADIMIR IN MARIJA RUTAR
trgovina, gostilna in diskoteka

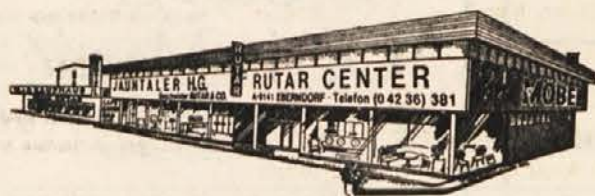
ŽITARA VAS

A 9133 telefon (0 42 37) 237

ŠTEFAN IN LJUDMILA SIENČNIK
trgovsko in transportno podjetje

DOBRLA VAS

A 9141 telefon (0 42 36) 219

RUTAR - CENTER
DOBRLA VAS

A 9141 telefon (0 42 36) 381

ANTON IN AGNES RUTAR

supermarket
in penzion ob
Klopinskem jezeru

A 9122 telefon (0 42 39) 272

Trgovina - Hotel - Kopališče - Drsališče
FRANC RUTAR
DOBRLA VAS

A 9141 telefon (0 42 36) 220

CELOVEC - STERNALLEE

**Karl
Prinčič**

želi vsem svojim odjemalcem
vesel božič
in uspešno novo leto 1973

VSEM PEVKAM IN PEVCEM TER PRIJATELJEM
NAŠE PESMI PRIJETNE PRAZNIKE IN ZADO-
VOLNO NOVO LETO ŽELJO

POVOVODJE
SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE
IN VCLANJENIH DRUŠTEV

PRIJETNE PRAZNIKE
IN USPEŠNO NOVO LETO

GOSTILNA PRI

„Tišlarju“

DRUŽINA GABRIEL

ŠT. JANŽ v R.
p. Sveina vas
tel. (0-42-28) 248

Vesele božične praznike in
srečno novo leto 1973 z željo
za dobro sodelovanje tudi v
bodoče

CELOVEC - KLAGENFURT
Villacher Straße 187

Erwin Münch

Irgovina z drvni in premogom

Stadtgarage

Franz Liegl

- Wasch- und Schmierstation
- Autoreparaturen

KLAGENFURT
Völkermarkter Ring 14 Telefon 85-1-08

Za praznike mnogo zadovoljstva
in obilo uspehov v novem letu
želi

DR. FRANCI ZWITTER
ODVETNIK
Celovec, Bahnhofstraße 38

TRGOVINA

Maks Traun

PLIBERK - BLEIBURG

- VSE VRSTE KMETIJSKIH IN GOSPODINJSKIH STROJEV.
- VELIKA IZBIRA IN SOLIDNA POSTREŽBA

PRIJETNE PRAZNIKE IN USPEŠNO NOVO LETO

VSEM GOSTOM IN ODJEMALCEM
ZADOVOLJNE
BOŽIČNE PRAZNIKE
IN OBILO USPEHOV
V NOVM LETU!

Štefan Mlečnik
KOŽENTAVRA

- gostilna
- avtomat. kegljišče
- kopališče
- camping
- bencinska črpalka
- mizarstvo

GOSTILNA IN TRGOVINA

FRANC IN IDA
(Rösslwirt)

Štefitz

PLIBERK - BLEIBURG

- Kvalitetna gostilna — okusna hrana in izbrano pijačo
- Trgovina vseh vrst papirja, zvezkov, šolskih potrebščin, igrač in otroških oblek

GOSTOM IN KUPCEM VESELE BOŽIČNE
PRAZNIKE IN SREČNO NOVO LETO!

Trgovina in tekstilna prodajalna

Franz Kraut

PLIBERK - BLEIBURG

Kupuj pri KRAUTU
in varčuješ!

Vsem odjemalcem od tu in iz zamej-
stva zadovoljne praznike in uspešno
novo leto.

Vsem delavcem in prijateljem prijetne praznike in obilo uspeha v novem letu želi

TESARSTVO

GASSER

BILČOVŠ

tel. (0-42-28) 24-19

pojo — 14.30 Voščila — 15.40 V galeriji lahke glasbe
— 17.10 Ponedeljkovo glasbena popoldne — 18.15
Zabavni zvoki iz vzhodnoevropskih dežel — 20.00
Oporni koncert — 21.30 Tipke in godala — 22.15 Za
ljubitelje jazza — 23.15 Od popevke do popevke.

Torek, 26. 12.: 6.50 Besede na današnji dan — 8.10
Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slo-
venske narodne — 12.10 Skladatelj Mašek in sin
Kamil Mašek — 12.40 Z domačimi ansambli in pev-
ci — 14.10 Kaj vam glasba pripoveduje — 14.30 Z on-
sambli Boruta Lesjaka — 14.40 Na poti s kitaro —
15.40 Od melodije do melodije — 17.10 Popoldanski
simfonični koncert — 18.15 V terek nasvidenje — 20.00
Prodajalna melodij — 20.30 Od premiere do premiere
— 21.30 Majhen koncert lahke glasbe — 22.15 Popevke
se vrstijo — 23.15 Glasba Primoža Ramovša in Alojza
Srebotnjaka.

Sreda, 27. 12.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena ma-
tineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.45 Glasbeni
spomini — 12.40 Od vasi do vasi — 13.15 Zabavna
glasba — 14.10 Slovenske narodne v zborovskih pri-
redbah — 14.30 Voščila — 15.40 Odskočna deska —
16.40 Listi iz albuma orkestra Silver Strings — 17.10
Glasbena galerija — 18.15 Glasbene vinjete — 19.15
Glasbene razglednice — 20.00 Simfonični orkester
RTV Ljubljana — 21.40 Lepe melodije — 22.15 S festi-
valov jazza — 23.15 Revija jugoslovanskih pevcev za-
bavne glasbe.

Četrtek, 28. 12.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10
Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Mali
pevski sastavi pojo pesmi slovenskih skladateljev —
12.10 Vesele pesmi Marjana Kozine — 12.40 Igrajo
pihalne godbe — 14.10 „Mladina poje“ — 14.30 Sesta-
nek instrumentov — 16.40 Naš podlistek — 17.10 Kon-
cert po željah poslušalcev — 18.15 Z zabavnim orke-
strom RTV Ljubljana — 20.00 Četrtek večer doma-
čih pesmi in napevov — 21.40 Glasbeni nohturno —
22.15 Paleta popevk in plesnih ritmov — 23.15 Večer
sodobne poljske glasbe.

Petek, 29. 12.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Glasbena ma-
tineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Glasbena pravli-
ca — 12.40 Z domačimi ansambli — 14.10 Otroške pe-
smi — 14.30 Voščila — 16.40 Z orkestrom Ray Martin
— 17.10 Oporni koncert — 17.50 Človek in zdravje —
18.50 Ogledalo našega časa — 20.00 Ob 60-letnici
Petra Liparja — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
— 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15
Jazz pred polnočjo.

AVSTRIJA 1

Sobota, 23. 12.: 14.30 Hišni koncert —
15.30 Otroška oddaja — 16.15 Čarobni
vrtljak — 16.20 Mladinska oddaja —
17.10 Klub seniorjev — 18.25 Otrokom za lahko noč —
18.55 Dober večer v soboto želi Heinz Conrads —
19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06
Šport — 20.15 Pustolovščina v Malaki — 21.45 Šport —
22.15 Čas v sliki — 22.20 Prikazen Canterbury-a, film.

Nedelja, 24. 12.: 10.00 Šolska oddaja — 11.20 Smu-
čarska pustolovščina — 12.30 Pri Eskimih — 13.10 Dok-
tari — 14.05 Otroški cirkus Santelli — 14.45 Pika No-
gavička — 15.15 František — 15.30 Povest o bernar-
dincu — 17.15 Božič v belem — 18.15 Sveti večer na
Zahodnem kolodvoru — 18.40 Pred 30 leti: Božič v
Stalingradu — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Božična od-
daja — 21.20 Alice v pravljicnem svetu — 22.40 Ne-
kega božičnega večera — 23.05 Božične pesmi —
23.50 Prenos polnočnice iz farne cerkve v Steyru.

Ponedeljek, 25. 12.: 15.00 Otroška oddaja — 15.40
Mladinska oddaja — 17.10 Slepa ptica — 18.10 Otro-

Prijetne božične praznike in mnogo
uspehov v novem letu želi vsem
občanom, prijateljem in znancem

HERMAN VELIK
ŽUPAN V SELAH

Vsem cenjenim odjemalcem,
znancem in prijateljem želi

vesele praznike in srečno
novo leto

**Gašper
Ogris-Martič**

TRGOVINA V BILČOVŠU
tel. (0-42-28) 24-18

Vesele božične praznike in srečno novo
leto želimo vsem prijateljem
tukaj in v domovini

družina inž. Čistimir Bauer - Zeltweg

kom za lahko noč — 18.45 Dežela slonov — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 Včerajšnja pisma — 22.15 Čas v sliki — 22.20 Mac Lintock, komedija z Divjega zapada.

Torek, 26. 12.: 16.00 Otroška oddaja — 16.10 Mačja pustolovščina — 17.25 Donald Duck in njegovi prijatelji — 17.50 Pabalini z angelskimi glasovi — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Poljubček, poljubček, oddaja o Roy Blacku — 18.40 Skrivnosti morja — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Šport — 20.15 V 80 dneh okoli sveta, film — 21.45 Čas v sliki.

Sreda, 27. 12.: 11.00 Starček in otrok — 16.30 Otroška oddaja — 17.10 Čarobni vrtiljak — 17.15 Mladinska oddaja — 17.35 Lasse — 18.00 Za družino — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Televizijska kuhinja — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Kdo je bil Andre Heller? — 21.20 Avstrijci v Evropi — 22.20 Čas v sliki.

Četrtek, 28. 12.: 15.30 Hokej na ledu — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Športni mozg — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Pustolovščina v Malaki — 21.45 Čas v sliki.

Petek, 29. 12.: 11.00 Smučarski ekstrem — 15.30 Hokej na ledu — 18.00 Bodi zdrav! — 18.25 Otrokom za lahko noč — 18.30 Raji za živali — 19.00 Silke iz Avstrije — 19.20 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.06 Šport — 20.15 Letni pregled ORF — 21.50 Čas v sliki — 21.55 Hvala, Piroška, film.

AVSTRIJA 2

Sobota, 23. 12.: 16.40 Nagobčnik — 18.10 Obzorja — 18.55 Glasbena poročila — 19.30 Čas v sliki — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Ali poznate melodijo? — 21.15 Lesena slikanica — 21.55 Telereprize.

Nedelja, 24. 12.: 18.00 Prenos iz Wiesbadna: „Če drugi praznujejo...“ — 20.00 Starček in otrok, film.

Ponedeljek, 25. 12.: 18.30 Lutke, lutke, lutke — 19.30 Čas v sliki — 19.50 Indian Fantasy — 20.10 Vzgoja — 20.15 Nastop Anneliese Rothenberger — 21.45 Telereprize.

Torek, 26. 12.: 18.30 Pevski večer P. Schreierja — 19.00 Nedeljsko jutro v hiši v parku — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Nekega dolgega dne potovanje v noč — 22.15 Telereprize.

Sreda, 27. 12.: 18.30 Na obisku pri Giselbertu Hokeju — 19.00 Visokofrekvenčna tehnika — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.06 Šport — 20.09 Vzgoja — 20.15 Smučarski ekstrem — 21.35 Telereprize.

Četrtek, 28. 12.: 18.30 Zvoki iz človeške roke — 19.00 Jaz, Darij, kralj kraljev — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Pregled sporeda — 20.15 Avstrijsko stoletje — 21.15 Oddaja z Gerhardom Bronnerjem — 21.55 Telereprize.

Petek, 29. 12.: 18.30 Na obisku pri Hansu Fronlusu — 19.00 Pustolovščina slikarstva — 19.30 Čas v sliki in kulturne novosti — 20.00 Za konec tedna — 20.06 Šport — 20.15 Premagano sovraštvo, film — 21.50 Telereprize.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 32-5-50 — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.

Kadar pridemo na Prevalje, se oglasimo v prvovrstni gostilni

„Koroški dom“

Ravnatelj in poslovodja
MAKS ENZI

- Prijetni prostori
- odlična kuhinja
- pristna štajerska vina
- vljudna postrežba
- zmerne cene

VSEM GOSTOM VESELE
PRAZNIKE IN USPEHOV POLNO
NOVO LETO!

Obiska v tej gostilni vam ne bo žal

Gostilna **Štefan Breznik**
PLIBERK
BLEIBURG

Vsem zvestim goslom od blizu in daleč
vesele božične praznike in srečno ter
uspešno novo leto!

- DOBRA KUHINJA
- NEGOVANE PIJACE
- DOMAČA POSTREŽBA
- KOMFORTNE TUJSKE SOBE

VSEM ČLANOM IN PRIJATELJEM LOVA
PRIJETNE PRAZNIKE IN BOGAT LOVSKI
BLAGOR V NOvem LETU 1973 ŽELI

*Klub
prijateljev
lova*

Haderlap

MODNI SALON

želi cenjenim odjemalcem in prijateljem
prijetne praznike in uspešno novo leto

CELOVEC - KLAGENFURT

Tarviser StraÙe 100, tel. 21-4-41

JOŠKO IN VIDA

KONCILJA

VOGRČE

želita vsem prijateljem in znancem
ob praznikih vse najlepše in najboljše!

Vsem članom in prijateljem

SLOVENSKEGA PROSVETNEGA DRUŠTVA „EDINOST“ V PLIBERKU

najboljše želje in voščila ob praznikih

- Sodelujte v društvu
 - Obiskujte društvene prireditve
 - Poslужite se društvene knjižnice
- VSE ZA NARODNO PROSVETO IN KULTURO!

Podjetje za električne instalacije
vseh vrst in izdelavo modernih
stikalnih naprav molzne naprave Alfa-Dahlia

STROKOVNA
ELEKTROTRGOVINA

Ing.
T. Schlapper

ŠT. JAKOB V ROŽU
tel. (0-42-53) 216

želi vsem odjemalcem in naročnikom
vesele božične praznike
in srečno novo leto

Zadovoljne božične praznike in uspešno
novo leto!

J A N E Z W E I S S

Krojaštvo
Št. Janž v Rožu
tel. (0-42-28) 224

Podružnica
Celovec
Spitalgasse 12 tel. (0-42-22) 72-4-35

Vsem odjemalcem in
naročnikom prijetne praznike
in obilo sreče v novem letu

KNJIGARNA

„Naša knjiga“

CELOVEC

TISKARNA

„Drava“

BOROVLE

ZADOVOLJNE BOŽIČNE PRAZNIKE
IN SREČNO NOVO LETO

ŽELI

Mihael Antonič

TRGOVINA, GOSTILNA, STISKALNICA ZA SADJE

Reka pri Št. Jakobu v Rožu

25 Jahre ODK

Kraftwerksbau und Stromerzeugung
im Dienste der Wirtschaft Kärntens
Österreichische Draukraftwerke AG
Klagenfurt

CARIMPEX

IZVOZ — UVOZ — TRANZIT

KLAGENFURT — CELOVEC
GABELSBERGERSTRASSE 24 TELEFON (0-42-22) 82-4-98

VELETRGOVINA

VALENTIN IN ANGELA **Blažej**

PLIBERK - BLEIBURG

- Bogata izbira vseh potrebščin za gospodarstvo, gospodinjstvo in dom ter vsakovrstno potrošnjo
 - Solidna postrežba - možnost plačila na obroke - koristni nasveti
- VSEM KUPCEM VESELE IN SREČNE PRAZNIKE!

Vesele božične praznike in srečno, uspehov polno novo leto 1973

**želi
svojim
odbornikom,
članom in
prijateljem**

Hranilnice in Posojilnice

BILČOVŠ
BOROVLJE
CELOVEC
DOBRLA VAS
GALICIJA
GLINJE
GLOBASNICA
HODIŠE
ŠT. JAKOB v Rožu
ŠT. JANŽ v Rožu
KOSTANJE
KOTMARA VAS
LEDINCE
LOČILO
MARIJA NA ZILI
PLIBERK
PODLJUBELJ
PODRAVLJE
SELE
SLOVENSKI ŠMIHEL
ŠKOFIČE
ŠMARJETA v Rožu
ŠMIHEL pri Pliberku
ŠTEBEN pri Beljaku
ŠT. TOMAŽ
VELIKOVEC
VOVBRE
ZILJSKA BISTRICA
ŽELINJE
ŽELEZNA KAPLA
ŽVABEK

ki opravljajo vse Vaše
denarne posle in Vam nudijo
vse ugodnosti

- Stanovanjskega varčevanja
- Premijskega varčevanja
- Varčevalnih pisem in
- ugodnih kreditov

Kmečke gospodar- ske zadruge

BOROVLJE
BRNCA s poslovalnico
RATENČE
DOBRLA VAS
GLOBASNICA
ŠT. JAKOB v Rožu
ŠT. JANŽ v Rožu
PLIBERK s poslovalnicama
ŠMIHEL in
ŽVABEK
PODRAVLJE
ŠKOFIČE
BELA-ŽELEZNA KAPLA

ki Vam dobavijo vse
gospodarske potrebščine
po najugodnejših pogojih

Južnokoroška gospodarska zadruga Sinča vas

Južnokoroška semenarska zadruga

Živinorejske zadruge

GLOBASNICA
LIBUČE
ŠT. PRIMOŽ
ŽITARA VAS

**Podporno društvo pro-
ti požarnim škodam
v Selah**

Zveza slovenskih zadru v Celovcu

Meseci in novo leto

Meseci so se med seboj prepirali, kdo bo pozdravil novoletno dete.

Najbolj se je usajal starina DECEMBER, gladil svojo belo, predivasto brado, zamišljeno prikimal, svečano dvigal roko in počasi, toda poudarjajoč vsako besedo, govoril: "Vsako leto, ko se bliža trenutek, da se nam nasmehe novoletni otrok, prisopiham in čakam, da bi ga kot najstarejši mesec objel in pozdravil; saj smo mu vsi hvaležni, ker nam prinaša svoje darove. Da! Da! Najstarejši sem in vi bi me morali vsi spoštovati in poslušati! Pa mi pred nosom odpelje novo leto najmlajši, ta predrzni JANUAR, ki je sploh brez srca! Kako naj ima srce, saj sem že jaz skoraj brez njega, tako slabotno čutim v svojih prsih njegovo utripanje. Kako naj ga potem čuti ta mrzlec, ki je ves zakopan v sneg in led?"

"O, ta šmentani JANUAR! Se slabši je kot jaz, ki se polagoma vendarle že pripravljam za pomlad, čeprav je ne dočakam nikoli!" je godrnjal FEBRUAR, se ozrl po svoji pisani obleki, posejani s kraguljci, in se zarežal: "Jaz se vsaj včasih spozabim in poskočim, ko praznujem veseli pust, da vsi ljudje zarajajo in se otresejo skrbi! Zato si vedno mislim, da sem bolj vreden kot JANUAR, da bi prvi pozdravil novo leto."

Tudi MAREC se je razhudil, češ da je skrben in preudaren gospodar, ki že pripravlja

pa tudi drugo cvetje že skrbno gojim, saj se mi ne zdi ničesar škoda, da bi tega otroka res dostojno počastil. Vsako leto sem znova prepričan, da se bo ustavil pri meni in se nasmešnil v objemu mojega cvetja," se je oglašil rdečelični MAJNIK z drobnim šopkom šmarnic v gumbnici.

"Pa jaz — kaj pa jaz? Moj vrt je ves omamljen od vonja samih rož. Okoli njih plešejo marljive čebele in nabirajo slastni med. Po polju pa kosijo kmetje seno, da bi se novoletnik, ko bi dospel do kopic, tam odpočil med vriskanjem škrlanca, ki se urno dviga. Pa ga zaman čakam!" je potožil JUNIJ s šopkom vrtnic za svojim zelenim trakom.

Pa ga je prevpil JULIJ z zlatim žitnim snopom pod pazduho: "Tudi jaz ga pričakujem! Iz zorečega žita sem spletel zanj blestečo zibelko. Vmes vtikal sončne žarke, da bo kar očaran. Zdaj upam, da ga bom jaz prvi pozdravil in se bo z menoj začelo novo leto."

AVGUST je mrko gledal z rovnico v roki, ko je dejal: "Jaz že kopljem krompir, orjem strnišče in obiram zgodnje sadje. Da! Da! Če bi mogel prepričati novoletno dete! Sadja bi mu ponudil. Pa nobenega upanja nimam. Srečen bi pa res bil, če bi se odločilo zame."

"Jaz bi mu pa postregel kar z okusnim sadjevcem," je omenil SEPTEMBER s čutarico v roki. "Pa kaj! Če ga ni k meni in ga najbrž tudi nikoli ne bo! Ne smem pa obupavati. Vse pridelke vestno pospravljam. Morda pa le enkrat zaide k meni!"

"Moje grozdje pa ni kar tako! Ej, če pride, to se bo posladkalo. Pa vinca mu natočim, ti-stega dobrega iz kota," je omenil OKTOBER.

Tudi NOVEMBER se je hahljal: "Hrami so polni, kar pride naj! Tako bomo zarajali, da bo na vse pozabil."

JANUAR jih je poslušal in se nasmešnil: "Skromen sem in nikomur se ne vsiljujem! Priznam pa, da pod to mojo trdo skorjo utripa čuteče srce, saj se novega leta tako razveselim, da sam ne vem, kaj bi mu poklonil."

"Ti pa, ti! Kaj mu boš pa poklonil, saj sam nič nimaš!" se je pošalil APRIL.

"Ej, Aprilček, bedaček prismojeni, tebe nihče nima za resnega, zato raje molči in mi daj mir!" se je branil JANUAR.

"Ali ste ga slišali, predrzneža! Prismojenec mi je rekel! Le sebe naj pogleda! Mene so vsi ljudje veseli in vem, da se bo Novoletnik nekoč odločil zame. To bo radosti! Kar zaplesala bova. Ti, JANUAR, ti hladni tuhec, boš pa ždel pozabljen v kakšnem kotu! Pa da bi imel vsaj kakšno cvetje, da bi novo leto pozdravil in obsul z rožami! Pa nimaš ničesar. Kaj pač misliš dete, da se vedno ustavi pri tebi," se je razburil JUNIJ.

"Vsak mesec ima svojo vrednost!" ga je mirno zavrnil JANUAR. "Moje cvetje pa nikar ne prezrite! Ledene rože imam na oknih in čudoviti kristalni kapniki vise od streh. Moje mrzle sveče mu žare in ledene rože ga pozdravljajo s tihim, hladnim dihom."

"...ki je mrzel kakor dih smrti!" mu je zabrusil APRIL.

"Pa naj se novo leto ustavi pri vas!" je odvrnil JANUAR in se ozrl vanje brez sovraštva in zavisti ter je nadaljeval: "Da, sami si izberite mesec, saj vseh naenkrat ne more pozdraviti in objeti! Seveda ne vem, če vas bo poslušal. Jaz se pa ne bom jezil nad vami, če si izbere enega izmed vas."

Meseci so se spogledali in nekaj zamrmrali. Naposled so umolkli.

Čas je potočal. Vsi so nestrpno pričakovali novoletnega otroka. Vsi so imeli pripravljene svoje darove.

Že je zavladal DECEMBER. Pokril si je snežno kučmo in godrnjač, star in betežen počasi odkoracal, da bi pozdravil novoletnega prišleka: "Letos ga moram jaz pozdraviti, pa naj se zgodi ne vem kaj! Vse zapreke bom odpravil, vse premagal!" Opetekajoč se je drsal in sopihal po sveže zapadlem snegu.

Bil je zadnji dan leta. Starina DECEMBER je čutil, da slabi. S težavo se je poganjal dalje in se ustavil na vsak korak.

Tedaj je zagledal novoletnega otroka, ki je prihajal. Niti svojih otrplih rok ni mogel dvigniti, da bi ga objel. Že je pohitel mimo njega naravnost v naročje JANUARJA, ki ga je ljubeče objel in zginil z njim v daljavi.

Ljudje so si pa želeli srečno in veselo novo leto!

Novoletno voščilo

Očka in mamica, žujta voščilo, ko z jutrom se novo je leto začelo in staro se v noči je poslovilo!

Naj vama bo, kar je mogoče, veselo. Kot sam praznik novoletni naj bi vama bili vsi dnevi prijetni, naj bi vama sreče dali obilo.

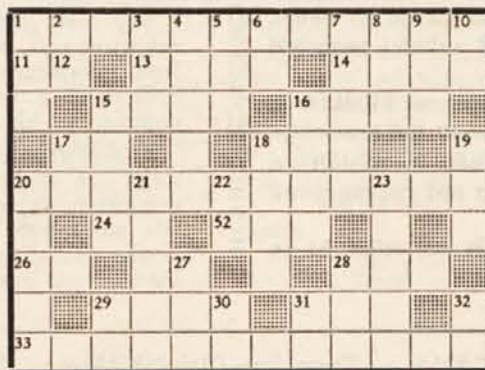
Naj bi vsi v hiši zdravi ostali in se pristrčno radi imeli. Naj bi ob letu se radostno zbrali in si spet novo srečno leto želeli!

Križanka za otroke

Dragi mladi prijatelji!

Ob božičnih in novoletnih praznikih je navada, da se vas spomnimo tudi s kakšno križanko, ki naj vam napravi malo pregla-vic, predvsem pa vam da možnost, da preizkusite svoje znanje. Tako tudi letos. In pripravili smo seveda spet tudi lepe nagrade — tri slovenske mladinske knjige, ki jih bomo izžrebali med tiste, ki nam boste poslali pravilno rešitev križanke.

Rešitev nam morate poslati najkasneje do 8. januarja 1973, tako da bomo imena na-

grajencev lahko objavili že v številki dne 12. januarja.

Zdaj pa kar na delo; želimo vam veliko zabave in vsaj malo sreče!

Vodoravno: 1., 20. in 33. voščilo vsem mladim prijateljem (sedem besed); 11. vez-nik; 13. novica; 14. pesnik; 15. luknjica v koži; 16. star drobiž; 17. pijača starih Slo-vanov; 18. okrajšava za "stran"; 24. tega leta, kratka; 25. zdravilo; 26. vzklík bole-čine; 28. trije enaki soglasniki s konca abe-cede; 29. cent; 31. ptič, ki vtika glavo v pesek.

Navpično: 1. Jud; 2. števnik; 3. moško ime; 4. mesto na Južnem Tirolskem; 5. žuželka s pekočim pikom; 6. različna soglasnika; 7. prepri; 8. grški bog vetrov; 9. zmrla voda; 10. latinski veznik; 15. stran; 16. stekanje, stekališče; 17. oranje; 18. avtor znane pove-sti o Miklovi Zali; 19. dolgorepa papiga; 20. prašič; 21. žlahtna kovina; 22. kratka za znana sovjetska letala; 23. kraj umrlj; 27. denarno nakazilo, vrednostni papir; 28. do-mača vprežna žival; 29. kratka za "Sloven-ski narod"; 30. kazalni zaimek; 31. medmet priganjanja; 32. enaka samoglasnika.

TONE SVETINA

154

UKANA

DRUGA KNJIGA

5

Vesti o poizkusu državnega udara in atentatu na Hitlerja so omrtvičile nemške okupacijske ustanove in zavrle zamisli njihovih štabov. Vročični napetosti julijskih dni je sledilo vzdusje negotovosti.

Čeprav so zvedeli, da je brigada nekje na Jelovici, je niso zasledovali.

Major Wolf je imel pred seboj na mizi obširno poročilo, da je brigada napadla hotel Bellevue pri Bohinjskem jezeru. Hotel da je bil poln nemških žena in deklet iz ogroženih mest rajha, ki so jih Američani dan za dnem bombardirali. Nobeni izmed njih se ni nič zgodilo. Ženske so celo hvalile partizane, ki jim jih je propaganda slikala kot podljudi. V hotelu so pobrali samo odeje in rjuhe. Z njimi pa je odšel starejši Dunajčan, ki so ga že vrsto let sumničili kot socialističnega simpatizerja.

Ko je Wolf sestavljaval predlog, da ženske takoj pre-mestijo nazaj v rajh, je zazvonil telefon. Klical ga je gene-ral. Velet mu je, naj ga nemudoma obišče.

Wolf ga je našel v njegovi veliki sobi, ko je bled, prepaden in neprespan strmél skozi okno proti goram na vzhodu, kjer so se grmadili črni oblaki.

"Ali se kaj čudite, Helmut, da sem vas poklical?" je začel general in mu podal roko. "Preprosto povedano:

nikogar nimam, ki bi mu zaupal in se z njim pomenil o stvareh, ki mi ležijo na duši. Preklete osamljenega se počutim," je polarnal in ga povabil k mizi, kjer je stala stek-lenica z rumom.

Wolf ni mogel verjeti lastnim očem: nepredvideni do-godki so tako razdiralno vplivali na generala, kot bi njega samega strmoglavili s položaja.

General je sklenil kočene roke in se zazrl v Wolfa.

"Pomislite, Helmut, kakšna svinjarija se je pripetila! Razočaran sem in žalosten do dna duše. Kaj takega za hvaležnost našemu führerju..."

"Pošastno!... Nekaj nezaslišanega, gospod gene-ral... Poslušal sem führerjev govor. Bil sem zaprepaden in ves iz sebe."

"Tudi jaz, Helmut. Tako me je ganil, da so mi prišle solze v oči. Božja previdnost ga je rešila. Varujejo ga višje sile, ki vodijo naš narod k zmagi. Med prvimi izmed povelj-nikov sem mu poslal ganljivo pismo vdanosti," je govoril general, kot bi majorju narekoval uvod k poročilu za držav-ni varnostni glavni urad o vedenju najvišjih funkcionarjev.

"Pravilno, gospod general. Zelo važno je, da ste bili med prvimi in da ste pokazali dovolj globoko žalost in brezmejno ogorčenje."

"Kakšna packarija! Najbližnjemu strežejo po življe-nju... Tisti, ki jim je dopustil, da so zrastle v njegovi senci in da se sončijo ob njem... Pustil je, da so se dvignile zaledne podgane, ko narod umira na fronti. O, Helmut, kdo vse je zapleten v to podlost, kdo povezan s to zločin-sko kliko, ki je klenčila ob prvih težavah! Potrebna nam je temeljita čistka. Brez usmiljenja jih je treba spraviti pod rušo. Likvidirati vse, ki ne verjamejo v zmago, ki cincajo, ki mislijo drugače in dvomijo o našem vodji. Pomislite, nastavili so mu mino, to gnusno orožje strahopetcev, proti

kateremu imam sam predsodke in se ga bojim. Nisem dovolj pameten, da bi razumel, kako je mogoče pri tako številnem varnostnem aparatu izvesti tako nizkoten zločin," se je razvel general in se skušal pomiriti s kozarčkom ruma, ki ga je v dušku zlijal vase.

Wolf ga je pozorno poslušal in odvrnil:

"Vi se preveč ukvarjate s politiko in vojnimi operacija-mi, da bi sledili podtalnim tokovom. To, kar se je zgodilo, sem predvideval."

"Čemu niste zinili niti besedice?" ga je strogo pogle-dal general.

"Oprostite, nihče me ni vprašal. Svojevoljna predvide-vanja pa so za majhne posameznike zelo nevarna zadeval! Razglašati hipoteze kot bodoče resnice je še posebno sum-ljivo."

"Po svoje imate prav. Med nama rečeno, globoko žal mi je führerja, da živi med tako svojatjo, ki ni vredna, da se dotika njegove sence."

"Tragično je, gospod general, da si vsakdo sam izbira svoje sodelavce in da ne ve, kdo med njimi je njegov grobar. Usoda vseh vodij je, da se izpostavljajo zavisti malih, ki jih v kritičnih trenutkih izdajajo. Menda je biolo-ško in psihološko nujno, da veliki in močni ne tpe ob sebi močnih, zlasti pa ne pametnejših. Kdo bi bil vedel za pod-gano Bruta, če ne bi bilo velikega Cezarja? Tudi ti, Brut?" — te besede naj bi bile več en opomin vsem, ki se obdajajo s hlapci in podleži. Končno pa kar pogledajte vse vodje! Naj-raje si okoli sebe zbirajo ljudi, ki so jim slepo pokorni. Take, ki jim skušajo brati iz oči, kaj si vodja želi slišati, vi-deti, česa ga je treba obvarovati in česa ne. Ljudje tega podrepniškega kova in hlapčevskega duha obrusijo še tako ostro osebnost. V kalnih vodah hinavščine, laži in prevar ni težko ribariti klikam majnih stremuhov, ki bi radi postali

Ali je naša civilizacija vredna, da jo ponesemo na druge planete?

Mi smo čudna civilizacija — v Vietnamu je vsak dan na stotine mrtvih in naj druge dežele, kjer se kaj podobnega dogaja, ne zamerijo, če jih ne imenujemo. Torej je res nujno, da to čudovito civilizacijo prenesemo še kam drugam in naučimo prebivalce drugih planetov — če jih je kaj — kako znamo živeti mi Zemljani. Ta dan in to lekcijo si bodo zapomnili.

Pojdimo morda na Venero. Kako je tam, že skoraj vemo — iz podatkov, ki nam jih dajejo korikaturisti. Navadno rišejo zelo velike ženske, kar ima znanstveni svet za neumno. Bilo bi nerodno, če bi bilo res, kajti to bi pomenilo, da se bomo borili z zelo velikimi moškimi.

Vzemimo torej, da je domenjeno, da jutri letimo na Venero. Rešiti moramo le še eno vprašanje — kako jo bomo OSVOJILI. Jasno je namreč, da jo moramo osvojiti. To vedno delamo v obliki blagor osvojenih dotedanjih prebivalcev.

A v tisočletjih smo si nabrali toliko skromnosti, da bomo naprej poslali izvidnico. To bo majhna raketa z majhno ekipo, ki bo nosila samo majhno atomsko bombo za samoobrambo, pa nekaj steklenih korald za darila.

Stopili bomo na Venero. Naproti nam bo prišlo nekaj nagih Venerčank, sneli bomo skafandre in ponudile nam bodo jedatje, pijače in še kaj. Ugotovili bomo po treh minutah, da smo prišli v pravi raj. Zapičili bomo vsak svoj prapor, nato bo priletel od nekega ogromen ljubosumen Venerčan, za katerega se bo izkazalo, da je mož vseh teh Venerčank. Morali ga bomo malo po buči, da se bo stegnil, potem bo hudič prinesel od nekega še enega in ko ga bomo umirili, jih bo prišla cela vas in imeli bomo pravo malo vojno. Ker bodo brez orožja, jih bomo kaj hitro zmazali, potem pa odšli pogledat v njihova bivališča, pobrali bomo vsak kake dve kili diamantov, za znanstvene raziskave in podobno, poklali bomo še kakih dvesto tehničnih domačinov, podrli jim bomo nekaj bajt, ker so nesramni — ali se tako dela z gosti, ki prihajajo z daljnega planeta in prinašajo civilizacijo! — in potem bomo v svoje začudenje opazili, da so ti predrzneži sestavili nekakšno vojsko in da grejo nad nas.

Sedli bomo v raketo in ogorčeno odšli, potem ko bomo za spomin in opomin razpočili nad njimi tisto majhno atomsko bombo, za katero se bo izkazalo, da sploh ni tako majhna, kot smo rekli v poročilu.

Dobro, mi smo hoteli MIR, če oni hočejo vojno, pa naj bo. Poslali bomo torej tri tisoč raket z atomskimi bombami in v nekaj dnevih jih bomo ukrotili.

Potem se sicer na Veneri ne bo dalo živeti tisoč let, pa kaj zato! Potem bodo Venerčanke malo skažene od žarčenja, pa kaj zato! Potem se bodo preživel Venerčani spet razmnožili in se sem pa tja upirali naši vladavini — nastale bodo prave majhne državljanske vojne, za kaj zato! Mi imamo v tem imenitno prakso in pravzaprav naša vojna industrija ne ve kam z orožjem.

Zemeljske matere bodo ponosne, da lahko jokajo za sinovi, ki so padli na daljni Veneri in ne kje v kaki zakofni zemeljski fronti.

Ime VENERA bomo zavrgli in imenovani planet ZEMLJA II. Ali pa bodo takrat, ko bomo po buči tistega ljubosumnega tepca, poslali Venerčani za nami tri tisoč ladij in pristali na Zemlji in nas osvojili in zavrgli ime ZEMLJA in nas preimenovali v VENERA III!

Ta ideja ni zoprna. Navade, ki bi nam jih oni vsilili, bi ne mogle biti slabše od naših.

Mrak je legal na osamljeno hribovsko vasico, kjer se nizke hiše stiskajo druga k drugi, kakor da bi se tako branile pred hudim mrazom, ki je že nekaj dni nazaj pritiskal na pokrajino. Dan se je nagibal h koncu in po hišah so se pričele prižigati prve luči. Iz dimnikov na belih, s snegom obloženih strehah se je že valil dim in naznanjal čas večerje in počitka. Obilje snega, ki je padel pred dnevi, je dajalo dolini svojevrsten čar. Mrzel veter je bril okoli vogalov domačij in nikomur ni hodilo na misel, da bi zapustil tople zapeček ter se podal na plano, v mrzel večer.

Bilo je tretje leto okupacije in vaščani so že v polni meri občutili vse gorje vojne vihre.

Večerni molk je zmotil pasji lajež...

V nizki hiši, streljaj daleč od potoka, ki se je nekoliko nižje izlival v reko, sta ženi sedeč v zapečku, ravno končali svojo vsakodnevno večerno molitev, ko ju je zmotilo pasje lajanje...

„Mogoče je Lojze?“ reče stara mati svoji hčerki, kmečki ženi okoli petdesetih let, vdovi s štirimi sinovi.

„Če bi le bil, saj je že zadnji čas,“ ji odvrne. Na obrazu se ji je poznalo, da je zaskrbljena, pa tudi težko življenje je pustilo na njem svoje neizbrisne sledove. Vstala je iz za pečke ter se sklonila nad posteljo, v kateri je spal njen najmlajši sin. Z nežno kretnjo ga je pobožala po obrazu in mu popravila odejo, ki mu je zdrsnila raz pleč.

Čakali sta v napetem pričakovanju. Ne, ni bil Lojze, ki je že zgodaj zjutraj odšel zdoma. Nemška patrulja je bila, ko je na poti k mostu, kjer bo zamenjala stražo, stopala mimo hiše.

„Če ga doslej ni bilo, potem ga nočoj ne bo! Pa četudi pride do vasi, ne bo mogel preko mostu, saj so že ob mraku postavili stražo in porinili na most tisto svoje motovilo z bodečo žico,“ je dejala stara mati. „Najbolje bo, če kar sama opravita. Že ves večer razmišljam o tem, kako bi ga spravili na oni breg, saj tu v hiši ne more več ostati. Prenevarno je, pa tudi najdejo ga lahko, potem pa... sam bog nam pomagaj...!“

„Bom že uredila,“ de zamišljeno hči. „Počakajva, da se izmenja straža, da se vrnejo od mosta, potem pa stopim ponj. Vi pa, mati, boste ta čas popazili tu spodaj.“

Molče sta sedeli ob veliki, toplo zakurjeni peči. Stara mati je vzela iz žepa ponošenega predpasnika star molitvenik z velikimi jagodami ter ponovno pričela šepetaje moliti...

Enakomerno in piskajoče škripanje snega pod okni jima je naznanilo, da se patrulja vrača v župnišče, kjer je bila nastanjena nemška vojska. Hči je tiho vstala, vzela iz kota staro leščerbo, ki je imela na eni strani raz-

Mimo

bito steklo, ter prižgala svečo. Stara mati je stopila v vežo, se ozrla čez hišni prag po ozki gazi v globokem snegu gor in dol ter tihoma zaprla težka, jesenova lopna vrata. Zapahnila jih je. Vrnila se je v izbo in povedala hčerki, da zunaj ni nikogar, da lahko gre ponj...

Zavita v star, že nekoliko oguljen, debel volnen plet, je stopila hči z leščerbo v rokah po strmih stopnicah, ki so iz veže vodile na podstrežje.

ko leščerbo, jo pomolila nad prostor, ki je bil onkraj skladovnice, in tiho šepetaje dejala:

„Pridi, Viktor! Lojzeta še ni nazaj. Mati mirkajo spodaj, nikogar ni. Pohiti, mudi se, ne smemo več odlašati!“ Ponudila mu je prosto roko, z desnico je še vedno držala leščerbo, in mu pomagala, da je z njeno pomočjo zlezal iz skrivališča. Bil je fant, približno dvajsetih let, prej mlajši kot ne in gosto porasla brada je

Tiho je stopala po njih in poslušala, če se le morda kdo ni prikradel v bližino hiše. Na vrhu stopnic je obstala, si kljub mrazu, ki je vel okoli nje, obrisala potno čelo, ter stopila ob zastrežju k veliki skladovnici drv. Leščerbo je postavila ob leseno steno, jo zasenčila z velikim bukovim zalogom in pričela počasi, poleno za polenom prekladati skladovnico. Kmalu se je prikazala odprtina, dovolj velika, da je brez težav lahko zlezal skozi odrasel moški. Vzela je v ro-

pričala o tem, da je že precej časa minilo od zadnjega britja.

„Ne podiraj za sabo, bom že jaz kasneje pospravila. Važnejša opravila naju čakajo in ne smeva izgubljati časa,“ je rekla fantu, ki se je sklonil nad drva, hoteč jih založiti v odprtino, iz katere je malo prej zlezal.

Stopala sta po stopnicah navzdol; mati naprej s privzdignjeno leščerbo, njen drugorojeni sin pa počasi za njo. V izbi ju je čakala stara mati. Povedala jima je, da je vse mirno, le pri-

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

veliki. Teh se ne bo zmanjkalo, kot tudi človeške neumnosti ne. Človek se upira anonimnosti in pozabljenju ter včasih žrtvuje celo življenje za en sam dan pomembnosti, da pride v zgodovino. Kdo ve, koliko takih stremuhov si danes domišlja, da bi nas vodili bolje kot fuhrer, da imajo za to več zaslug, več pravice in več sposobnosti. Med temi so gotovo najnevarnejši najbližji. Ti so že pokazali, da jih oblast mika kakor mravlje med. Prek trupel lezejo v to lažno sladkobo, dokler se v njej ne utope. Ob tem primeru lahko razumete, zakaj se mi velika politika gnusi in nimam prav nobenih želja, da bi se kam povzpel. Že tu, kjer sem, vidim dovolj podlosti in bedarij, da me včasih vse mine...

General ga je poslušal z napol priprtimi očmi. Ta dan je bil nenavadno dojemljiv za njegove misli, zato ga ni surovo zavrnil kot po navadi.

„Delno imate prav, dragi Helmut. Čeprav bi rad oporekal vašim ekstremnim dogajanjem, vam moram priznati, da sam postajam sit tega grizenja in teh zarot, včasih pa tudi samega sebe in svojega položaja.“

„Gospod general, politika je močvirje, kjer človek ne izstopa tam, kot si želi.“

„Kljub temu jaz ne gledam na zadevo tako tragično kakor vi. Ta zarota je delo aristokracije. Sit sem tega samozvanega sloja, ki se proglašča za elito, ki ne stoji na zemlji, temveč plava v modrih sferah svoje zgodovinske pomembnosti. Te vrste ljudje — kot tudi inteligenca — niso iskreno z nami. Poznam jih do obisti. Ti ljudje mislijo eno, govorijo drugo, delajo pa tretje. To so nasprotniki discipline in organiziranega podrejanja. Nevarni so tvornosti našega načrta. Prevaranti. Daleč stran so od koristi naroda in resničnega življenja. Fuhrer je preveč zaupal lopovom te vrste, ki so se vlihotopili v vrhovne ustanove in v poveljstvo vojske. Pozabil pa je na zveste člane stranke, ki izgorevajo za stvar...“

„Soglašam z vami. Mislim pa, da je tudi med člani stranke dovolj dvomljivih in odmrlih vej. Težko je prisoditi vsakemu posamezniku tisto ceno, ki si jo sam želi, kajti zavist je bolj nespravljiva kot sovražstvo. To okušam na lastni koži. Prijatelj, ki je dolgo delal v fuhrerjevi bližini, mi je dejal, da se bolj boji štabnih in strankinih hijen kot ruskih raketnih minometov.“

„Ne bojte se, Helmut,“ je dejal resno general, vstal in se sprehodil. „Fuhrer se bo strahovito maščeval tudi nad tistimi, ki se niso izkazali trdne. Nekaj izdajalcev so že postrelili, še več pa jih čaka milostnega strela v policijskih kleteh. To so podgane, ki skačejo v morje, ker mislijo, da naša ladja tone. Potonile bodo, ladja pa bo plula naprej, z vetrom prevladnosti. Zato, dragi Helmut, bomo tudi mi morali čimprej ukrepati v duhu maščevanja. Iz naše sredine moramo izločiti vse, ki diše po zvezah z zaroto in ki niso trdni. Zato kel bi jih v tla! Tako trdo, da ne bi bilo več sledu o njih, da niti travna bilka ne bi izdajala mesta, kjer sem jih zbrisal z zemlje...“

Wolf ni niti malo podvomil, da general misli resno. Mož je pobledele in njegov pogled je postal kačje steklen. Stopil je k omarici in postavil na mizo steklenico močnega žganja. Natočil je obema. Dvignil je čašo, da se je tekočina zaiskrila, in trčil z Wolfom.

„Nekaj vročega in močnega nam prija.“

Zvnil je pijačo v dušku in zmagovalno dejal:

„Gospod major, zdaj pride vsa oblast v roke SS in gestapa. Mi bomo vodili obračun! Lov se je začel. Čeprav je moje okrožje znano kot vdano vodji, moramo pokazati pripravljenost in žrtvovati nekaj glav. To je nujno. Vsem za strah in za svarilo, poleg tega pa naj bo to potrdilo naše vdanosti, moči in zvestobe. Lepa priložnost, Helmut, da se v imenu skupne stvari znebiva nekaterih nasprotnikov in objedavcev. Moram pomesti svoj hlev!“

„Tako je, gospod general! Uresničili bomo vaše zamisli. Sicer pa dovolite skromno pripombo. Midva morava operirati vsaj z relativno resnico spričo velikih laži, ki jih trosi naša propaganda. Čim bolj vpijemo „Ein Volk, ein Fuhrer, ein Reich“, tem več imamo vodij, in vsaka ustanova hoče biti država v državi. Te stvari poznate bolje kot jaz. Tragično je, da se kuje zgodovina za človekovim hrbtom ob zmočni misli, da jo kujemo mi. Vedno nastaja nekaj drugega, kot si ljudje žele in predvidevajo.“

„To je usoda,“ je dejal strastno general, kot bi se priklonil magični moči te besede. „Res se razvijajo dogodki tako, kot ni pričakoval nihče, razen prerokov.“

„Kljub temu ljudje marsikaj pričakujejo. Boje pa se govoriti na glas. Čakajo kot hijene, da bi poginila velika zver. Že vnaprej vsaka pričakuje zase največji kos. Ljudje se obračajo po velru. Predpostaviva možnost, da bi udar uspel in bi fuhrerja spravili s sveta. Kako drugače bi se vedli nekateri posamezniki, ki so mu danes na smrt vdani!“

General se je zvilo nasmešnil: „Če sva odkrita, Helmut, bi se verjetno celo midva drugače obnašala.“

Wolfa to ni nič zmedlo.

„Prav gotovo bi reševala svoji glavi,“ je menil. „Preveč zaslug imava za to, kar je, da bi lahko taklizirala s komer si bodi.“

„Imate prav. Vedel sem, da se bo zgodilo nekaj pošastnega. Že nekaj dni se mi sanja o surovem, krvavem mesu, ki mi vedno pomeni neprijetnosti, smrt ali bolezen.“

„Če sanje kaj pomenijo ali ne, se bo zdaj mnogim pripetilo nekaj takšnega, kar se je vam sanjalo. Morda pa tudi vam grozi nevarnost, gospod general. Dovolj resno opravljate svojo dolžnost in trdo skušate držati položaj v svojih rokah, tako da ste marsikomu odveč. Oprostite mi za opozorilo, toda moram biti iskren in vam povedati, da se nekateri dvomljivo obnašajo.“

straže

sosedu, se ji zdi, tam doli pri Jakobinu ob mostu, spet kvartajo nemški oficirji ter se nacejajo z vinom, ki ga je preskrbel Jakobin.

„Sam bog vas razumi. Pred tremi meseci si ves premrzel in bolan prišel domov, ko si pobegnil iz vlaka na poti v lager, sedaj pa, ko sva te tako dolgo skrivali in te ozdravili, pa že zopet rineš v nove nevarnosti. Pa še ob takem vremenu!“ je tarnala stara mati.

„Moram, mati, med partizane moram. Sicer pa sami veste, da ne smem več ostati doma, saj so vam mama povedali, da se jim zdi, da sosedje sumijo, še posebno Jakobin, da pri naši hiši zadnje mesece ni vse tako, kot je bilo poprej. Moti me le, da se brat Lojze še ni vrnil. „Mama,“ obrnil se je k materi, ki mu je v temačni kuhinji zlagala najnujnejše v velik, nekdanj očetov nahrbtnik, „kaj pa, če Lojze ni dobil zveze s partizani?“

„Ne vem, toda iti moraš! Boš pač sam poiskal brigado. Daleč partizani ne morejo biti, saj so bili še pred večerajšnjim na Vrheh. To me ne skrbi! Le kako naj te spravim mimo straže na mostu, pa še policijska ura bo vsak čas, potem bo še težje. Čez vodo niže mosta tudi ne moreš. Led je kljub mrazu še tenak, po sredini pa voda še zamrznila ni.“ Končala je z nahrbtnikom ter mu začela pripravljati večerjo. Čez čas ga je poklicala v kuhinjo rekoč:

„Na, tu imaš še nekaj malega za večerjo. Klobase, ki jih je prinesla Pečnica, sem skuhalo in dala v nahrbtnik. Ko se boš srečal s fanti, jih razdeli, teknile vam bodo. Pa hitro pojij, medtem bom pripravila kripo in seno. Odločila sem se, da te bom mimo straže na mostu nesla v košu, pokritim s senom. Kaj misliš?“

„Boste zmogli, mati?“ je rekel ter hitel pospravljati jed. „Kaj pa, če vas bo stražar ustavil in zahteval, da mu pokažete koš? Potem smo izgubljeni; izgubljeni vsi, vi, stara mati, Lojze, Gregor in jaz!“

„Mora uspeti!“ je dejala odločno ter mu pokazala z roko, naj ji sledi. Odprla je zadnja vrata, ki so iz kuhinje vodile pred hlev. Mraz je puhnil v ogreto kuhinjo. Viktor se je hi-

Številka dvesto pet

V bistvu je vseeno kaj misliš zasadati: kaj misliš zasadati: kol z dvojezičnim napisom ali drevo.

Samo v semenu je velika razlika. Eno zraste iz tal, drugo mora vzkliti v ljudeh. Škoda, da je večina nerodovitna.

In vi, ki nosite v rokah usodo našo, zakaj molče greste mimo zgodovine in obvez!

Ali vam spomin na bridki čas že tone v pozabo in ne veste več za pot zločinske smrti, ki je divjala v naših krajih!

Takrat ni bilo samo dvesto pet vasi. Takrat so našli vsako vas, vsakega od nas.

Andrej Kokot

tro poslovil od stare matere, pobožal bratca, ki se je preobrnil v postelji, ker ga je motila luč, in urno stopil za materjo na plano. Poslonila je velik koš, ki ga na kmetih uporabljajo za spravilo sena, ob hlevske stopnice, sin pa je zlezal vanj... Pokrila ga je s senom ter si oprtala težak tovor. Počasi, tipaje z ного vsako stopinjo v zmazlem in spolzkem snegu, je s košem na hrbtu stopala za hišo, mimo sosedovega hleva, proti mostu. Ob vogalu hleva je zastala, zajela sapo ter po ozki gazi počasi nadaljevala svojo nevsakdanjo pot. Ob Jakobinovem hlevu, ki stoji tik ob mostu, se je ponovno ustavila. Prisluhnila je prešernemu smehu, ki je prihajal iz hiše in že je hotela nadaljevati pot, ko jo je sin, ki ga je nosila v košu na plečih, narahlo potrepil po rami.

„Mati, mati, postojte!“ ji je pošepetal in čutila je njegov topel dih ob vratu. „Stopiva v senco hleva,“ ji je rekel. Ubogala ga je. Oba sta padla v sneg, ko je hotela sneti koš in ji je na spolskem snegu spodrsnilo. Molče sta obležala, prisluhkujoč, če nista morda vzbudila stražarjeve pozornosti, ki je le slab lučaj vstran na mostu mencial otrepel od mraza.

„Kaj je?“ ga je vprašala mati.

„Preveč se vam tresejo noge, mati. Pretežak sem, pa tudi živčni ste. Stražar naju bo prav gotovo odkril. Drugače morava urediti.“ Stisnila sta se ob steno hleva, tik pod lino, skozi katero je puhtela sopara in dišalo je po živini. Šepetaje ji je razložil svoj načrt...

„Mrzlo kaj?“ je dejala, ko je z golido v roki stopila mimo stražarja, proti svinjaku na drugi strani ceste. „Tam gori pri Jakobinu so pa veseli; kvartajo in pijejo!“ je še dodala.

„Ja, ja,“ je odvrnil stražar. „Prekleto je mrzlo in človek bi raje bil na toplem, kakor pa tule v tem mrazu. Saj itak nikogar ne bo!“

„Bi ga kozarček, mogoče žganega?“ mu je dejala in si popravila plet, ki ga ji je veter ovil okoli obraza.

„Bi, bi, pa še prileglo bi se! Ga imate?“ ji je odvrnil.

„Ponj stopim. Jakobin ga rad proda. Samo tamle ob svinjaku ga boste popili, saj veste, nimajo vsi radi, če vam takole strežemo.“ Obrnila se je, prislonila golido ob podboju in stopila v Jakobinovo hišo. Kmalu se je vrnila in krenila proti svinjaku, rekoč:

„Tule ga imam. Pa še kameradom ga kaj prihranite, če ne, se boste opili. Močno žganje je in ogreli se boste. Jaz pa stopim še k svinjam pogledat!“ Stopila je v svinjak, vrata pa je pustila odprta na stežaj...

Opredno se je mladi stražar ozrl ob cesti gor in dol, stopil do mostu

in se napotil pred svinjak, kjer je stopil pod strešni napušč, s katerega so visele debele ledene sveče. Z obema rokama je pograbil steklenico in napravil dolg požirek pekočega žganja.

„Stopi, le stopi, prašič nerodni,“ je precej glasno robantila nad prašiči, ki so se gnetli ob praznem koritu. „Poberi se no, čuješ...“ je še glasneje dodala.

„Flaše pa nikar ne nosite nazaj, ko jo boste spraznili,“ je rekla stražarju, ki si jo je tlačil v desni žep plašča. „Pa lahko noč! Jasna noč bo in še bolj bo pritisnilo,“ je še dodala in se mimo hleva vrnila proti domu.

Stara mati jo je pričakala ob zapecku, še vedno držeč v roki molitvenik, čeprav je nehala moliti že ob njenem odhodu, misleč na hčer in vnuka ter na to, kaj se bo zgodilo, če ju zalotijo...

„Je prišel na drugo stran?“ je vprašala še vsa zaskrbljena.

„Je!“ je kratko odgovorila hči ter sedla poleg nje. „Je, hvala bogu. Samo, da se še Lojze srečno vrne, pa je vse najhujše za nami,“ je še dodala in si pričela odvezovati zasnežene čevlje.

Čisto rahlo je potrkalo na kuhinjsko okno. Ženici sta se zdrznili. Stara

mati je s težkimi koraki, sedmi križ, ki ga je nosila, se ji je že močno poznal, stopila proti durim in jih počasi odprla. Bil je Lojze, ki je stal na pragu ves trepetajoč od mraza in moker do pasu. Planil je v kuhinjo ter brez besed prišel metati s sebe premočena oblačila. Čez čas je rekel:

„Vse sem slišal. Lepo ste ga speljali, stražarja, res lepo. Samo bolj bi lahko pohiteli tam pri svinjaku. Viktor je že ob prvem priganjanju vaših prašičev spretno švignil preko mosta, jaz pa sem do pasu v ledeni vodi trepetal od mraza tik ob škarpki poleg svinjaka.“ Oblačil je suhe hlače in si zapenjal pas, ko je iz kuhinje stopil v izbo in nadaljeval: „Pri Smrečniku ga bo jutri zvečer čakal kurir. Je vse dogovorjeno, potem pa gre k Šlandrovi.“

Pozno ponoči je že bilo, ko so legli k počitku. Pri Jakobinu pa je bilo še vedno slišati smeh, ki se je zgubljal med hišami v nočnem mrazu.

Stara mati in Lojze sta legla že prej, ona pa si je ob siju sveče dala opravka še v kuhinji — legla je poslednja, kot sleherni dan. Nocoj ni mogla zaspati. Preveč je doživela ta večer in mislila je na sina, ki se je onkraj potoka vzpenjal po ozki gazi v strmi hrib, partizanom nasproti...

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

„Hvala vam, Helmut. Upošlevam vsak signal iz svojih globlin in od drugod. Zelo se varujem. Živiva v času, ko si zlo utira pot v bodočnost. Mnogo ljudi bo pogubljenih, da ne bodo vedeli zakaj. Dobro, da smo dovolj daleč od centrale in zaposleni s sovražnikom, da ne postanemo plen prijateljev. Menda veste, da je bil cilj zarotnikov mir z Zahodom. Kako slabokrven račun sredi totalne vojne! Na pol poti, kjer ni povratka... Smrt ali zmaga... Ves svet nas sovražil!“

„Prebrodili bomo tudi to krizo. Po mojem je bila ta zarota bedasta zadeva, vnaprej obsojena na neuspeh. Boste videli, kako se bo klobčič odvijal. Drug drugega bodo krivili in vlekli v prepad. Vsaka zarota je veliko tveganje celo ob spečem sovražniku, ne le ob dremajočem. Vsakdo, komur ni všeč tok dogodkov, kot jih vodimo mi, se mora povezati s tistimi, ki so prav tako nezadovoljni. Kakor hitro pa razkrije srce enemu izmed njih, je postal njegov ujetnik. Korist ima, če ga odkrije. To nam je povedal že Machiavelli in neštetokrat potrdila zgodovina. Saj ste videli, da so se pripravljali že nekaj let in se vedli kot bolnik, ki mora na potrebo. Strah pred maščevanjem in kaznijo je povzročil odlašanje... in nazadnje: kdo se bo žrtvoval in za koga?“

„Zdaj vem, kako bom ukrepal, da bom na vidiku. Prekleto žalosten sem, ker podcenjujejo moj doprinos in naš trud v tej deželi. Jaz živim le za Nemčijo, za zmago in fuderja.“

„To je zato, gospod general, ker ste predobri z nasprotniki in prestrogi s seboj. Kar pogledajte moj doprinos k izvedbi nekaterih vaših zamisli. Moj šef proučuje moje odnose z vami. Sumi naju, da se ukvarjamo s slvarmi, ki niso v korist državi. Ali je to resno in pošteno? Od Pewaleka sem zvedel, da se je zaklel, da me bo pokopal.“

General, ki ga je bil Wolf že pred tem seznanil s tolmačevo nalogo in njegovim koncem, je nervozno bobnal s koščenimi prsti po mizi. „Pridrži! Bo na mino. Stari kozel ne ve, da s tem, ko ogroža vas, ogroža mene. Izmisлите si ne kaj nevarnega. Podtaknite mu nekaj, kar ga bo požrlo. Škoda je, da je bolj papeški od papeža in da bo zdaj skušal iskati grešne kozle, namesto da bi ga mi proglasili za takšnega. Stalno je v Trstu, v Berlinu in v Celovcu pri gaulleiterju. Dokaj zvito spletkari proti moji politiki. Zaupno vam povem, Helmut: lopovi vedo za mojo moč, pa mi skušajo škoditi. Namenoma me o mnogih važnih stvareh ne obveste, da moram dobivati obvestila od drugih. Težko je voditi boj, če ne poznaš vseh sil, sredstev in namenov. Marsikaj mi prikrivajo. Garjevi psi so vsi povrsti. Hvalijo se z mojimi in tudi vašimi uspehi. Vas bi najraje zatolkli v tla. Resno se boste morali boriti, da jim to v resnici ne bo uspelo. Toda potipala jih bova tam, kjer najbolj boli. To je razkol med njihovo čisto teorijo in umazano prakso. Sleči jim je treba umazane spodnjice in jih pred Reichstgom izobesiti na ogled. To boste napravili vi. Dobre zveze imava in dovolj prijateljev. Helmut, pustiva za nekaj časa sovražnika in posvetiva se tem škorpionom.“

„Prav imate, gospod general,“ je resno prikimal Wolf. „Nevarnost je treba spoznati že ob njenem spočetju. Še ciganka premlati otroka, preden ga pošlje z denarjem v trgovino, zato da ga ne bi izgubil. Vse, kar se da predvideti, lahko preprečimo. Odlaganje spopada je škodljivo, če s tem koristimo nasprotniku.“

„Res je. Mislim, je treba ne samo na sedanje, temveč tudi na bodoče nevšečnosti in težave. Helmut, kako bomo ravnali, če jutri doživimo zračni desant ali izkrcanje zaveznikov na istrski obali? Kar strah me je. Moram napraviti red. Ni mi všeč, kar se godi. Moji ljudje se radi uspavajo in žive, kot bi bili tu na počitnicah.“ je ponovil general že

stokrat izraženo nezaupanje do ljudi. Potem je vstal, vzel palico in se kot učitelj postavil pred zemljevid, rekoč:

„Kako borne vojaške sile imam na voljo! Zmanjkuje nam vsega razen zverinske volje in zvestobe. Kakor pred meseci morava napraviti temeljit pretres in veliko čistko. Pripravljam zbor vseh, ki jih vodim. Zbrali mi boste podatke. Pokazal jim bom pot k uspehu, k jasnemu cilju. Želim, da bi me občudovali in mi sledili.“

„Ko že govorite o desantu in izkrcanju, bi vas rad opozoril na bele. Iz najbolj zaupnih virov sem zvedel, da se njihovo vodstvo pripravlja na odstranitev svojega prezidenta, vodje policije in še nekaterih, ki so se spečali z nami. Hočejo jih na lihem spraviti s sveta in v novem sestavu počakati na Angleže. Pripravljajo se, da bi nam udarili v hrbet. Vse niti te izdaje vodije iz škofije.“

General je zamišljen obstal.

„Ne bojte se, Helmut. Hvaležen sem vam, da me ne nehno opozarjate. To predvidevam in jih imam neprestano pred očmi. V zadnjem času se dosti ukvarjam z obema, s škofom in prezidentom. Poskrbel sem za nekaj nenadkriljivih potez, s katerimi ju bom hentano izigral,“ se je zadovoljno nasmehnil general in dodal: „Škof... Ta ne more ničesar voditi iz ozadja. Poskrbel sem, da se je tisk znova napolnil z najinimi fotografijami in z njegovimi izjavami. Blagoslavljalja sva nove bataljone, pošilja mi vojne kurate in pisma vdanosti. Ta varuh Kristusov se spreminja v našega stražarja, če hoče ali ne. Naj ima zvezo s komerkoli, bo ostal naš. Takoj po atentatu sta s prezidentom pritekla k meni. Zanimivo. Na moč razburjena sta se oba hkrati znašla pred mojimi vrati. Ne veste, kako ganljivi so bili izrazi njunega sožalja in kako vneto sta prisegala zvestobo. Tudi Valjhun mi koristno služi. Priporočili ste mi učinkovitega človeka. Bolj sem na tekočem, kaj se dogaja v belem taboru, kot vi pri gestapu. Dobro je, da ti ljudje nespravljivi

Kmalu se začne tretje tisočletje

1. januar 2000 ni več daleč. Mednarodna zveza futurologov že ustvarja podobo prihodnjega tisočletja.

Utopična znanost je razvila vrsto delovnih metod. Domišljija in logično mišljenje sta orodje ljudi, ki razmišljajo o prihodnosti:

● Science fiction — fantastično predstavljanje znanstvenih dosežkov bodočnosti v literarni obliki.

● Brainstorming — spontana razprava strokovnjakov o različnih vprašanjih, ne glede na različnost mišljenja.

Primer pomena science fiction je Jules Verne, ki je že leta 1865 pisal o poletih na Luno. Njegova podmorica iz leta 1869 se je spremenila v stvarnost šele v petdesetih letih našega stoletja, ko so izdelali prve atomske podmornice. Radarski inženir in fantastični pisatelj Arthur Clarke pa je že leta 1945 pravilno ocenil gospodarski pomen satelitov.

Z brainstormingom se ukvarja ameriška komisija za leto 2000. V spontanah razpravah se na desetine strokovnjakov loteva zlasti dveh zanimivih vprašanj. Cilj futurologov je, da bi prilagodili napredek spremembam časa brez grobih posegov od zgoraj, ki bi jih morebiti skušale uveljavljati vlade in velesile. Drugi posebni problem futurologije pa je usklajevanje posameznih različnih pogledov na bodočnost.

Da bi si lahko ustvarili še bolj verodostojno podobo bodočnosti, moramo uporabiti obsežne metodne raziskave in elektronske možgane. Važni sta predvsem dve metodi:

● analogija — predvidevanje na osnovi primerjav in analiz tehničnih, političnih, vojaških in drugih zgodovinskih dogodkov;

● projekcija — logično matematično razvijanje in širjenje dosedanjega.

Obe metodi uporabljajo v največji "tovarni misli" na svetu, pri Rand Corporation v Ameriki, kjer so razvili poseben program Delphy. Dva vodilna futurologa sta poslala strokovnjakom različnih držav več kot 250 vprašanj; vsak od njih je moral zapisati svoje predvidevanje bodočnosti. Odgovore so s primerjalno metodo zreducirali na najbolj verjetne domneve. Dobili so več zanimivih podatkov, med drugim tudi tega, da bodo znanstveniki čez nekaj desetletij prav gotovo znali brati misli. Manjkalo pa tudi ni jeklih pripomb. Neki znanstvenik je na koncu vprašalne pole pristavil: "Večina naših

misli ni vredna, da bi jih kadarkoli brali."

Domneve futurologov predvidevajo, da se bo pojem tehnične bodočnosti — kombinacija človeka in stroja — uresničil že kar na začetku tretjega tisočletja: moderni Frankenstein ne bo več dihal, ker bodo njegova pljuča napolnjena s tekočino. Srce bodo oskrbovali s krvjo po posebnih ceveh, ki bodo odvajale venozno kri skozi kisikovo bombo na hrbtu tega čudnega bitja; v kisikovi bombi se bo kri znebila strupenega ogljikovega dioksida. Električni impulzi bodo dajali človeku robotu potrebna občutja, mamila bodo skrbela za to, da bodo možganske celice tudi pri visoki temperaturi zelo majhne. Hiperdravlično elektronski sklepi bodo nadomestili moč mišic s pravo herkulsko močjo.

Za bodočnost so resna nevarnost problemi sedanjosti. "Če že sedaj ne bomo bolj preiskovali bodočnosti. bo

in kanale v jezera in morja. Kljub temu pa ljudje mislijo, da živijo vedno boljše in lepše. "Naši potomci bodo zelo grdo govorili o človeku 20. stoletja."

Novo leto 2000 bo približno polovica tedanjih osmih milijard ljudi na svetu pričakala s praznimi želodci, če ne bo uspelo najti dodatnih prehranjenih virov. V tehniko bodo morali uvesti bolj človeške metode, kajti sicer bodo po mnenju sina Nobelovega nagajenca Maxa Laueja naši potomci začeli uporabljati geslo "Obesite vse znanstvenike!"

Pomanjkanje časa je hud problem, če upoštevamo naloge, ki so pred nami. Prenasajenost in nedohranjenost svetovnega prebivalstva, atomsko orožje, civilizacijske bolezni... Raziskave so sicer pokazale, da se človekovo znanje iz leta v leto hitreje izpopolnjuje, vendar se futurologi bojijo, da ne bo dovolj časa za rešitev številnih problemov.

Druga nevarnost grozi zaradi napačnega predvidevanja bodočnosti. V Nemčiji l. 1945 načrtovalci prometa niso predvidevali velikanskega porasta števila vozil; posledica je bil prvi prometni kaos na ozkih cestah. V Angliji so urbanisti napravili napako pri predvidevanju sociološkega razvoja; posledice so dolgačasne mestne četrti, v katerih noče nihče živeti. V Ameriki so leta 1945 mnogi strokovnjaki izjavljali, da je gradnja raket z atomskimi bombami stvar daljne bodočnosti; posledica je, da ima Sovjetska zveza v raketni tehniki velik naskok.

Najbolj žalostno pa je, da znanstveniki marsikdaj ne upoštevajo človeških in socialnih dejavnikov. Pred nami je sicer obdobje vesoljskih poletov, potniška letala presegajo hitrost zvoka, vendar so letališča pogosto pretesna za naraščajoče število potnikov in promet v zraku je zaradi gostote vedno nevarnejši. Na naših cestah bi že zdavnaj lahko prevladoval avto brez bencina. Vendar se avtomobilska industrija izogiblje naložbam za raziskovanja, ker mora računati s soudeležbo naftnih družb.

V časih, ko so ljudje imeli frače, helebarde in pošne kočije, je bilo vse to prerokovanje brez smisla. Tedaj bodočnosti niso mogli spreminjati. V današnjem času pa je drugače. Futurologom lahko zaupamo, saj nenehno izboljšujejo svoje raziskave. Vendar je treba sedanje ugotovitve primerno prilagoditi bodočim razmeram, ki pa jih ni mogoče izračunati.

prihodnja generacija zavoljo tega zelo trpela," meni neki strokovnjak. Bridka sodba o našem času se glasi: V mestih mrgoli na milijone ljudi. Onesnaženi zrak merijo v tonah na kvadratno miljo. Ceste so zasvinjane. Odpadki in odplake tečejo skozi cevi

ne bo nikomur lepil pečata izdajalca. Pustil jih bo in čakal, da se vode zbistrijo. Nemčija je s svetom vred neozdravljiv bolnik. Čemu so pustili pleskarja na obali in ga častili kot malika toliko let, da so z njim vred zabredli v močvirje? On se ne bo izpostavljajal ne za koritarje ne za preroke. Gorje idealistom! Polkovnik, ki je nastavljal mino, je postal žrtev bojazljivih prevarantov. Toda kako naj bi še tako pameten človek čez noč razrušil z razlogi vse tisto, v kar verujejo poneumljene množice brez razlogov? Kdo naj bi bil to? Nihče. Voz drsi proti prepadu. Njemu, Wolfu, ostane samo to, da izskoči pravočasno. Propad se začne takrat, kadar pričnejo umirati ideali, v katere je veroval narod. Kako blazen čas prihaja! Kakšen gnus se lepí dan za dnem na usta ljudi! Toda kam sedaj? Nikamor drugam kot naprej skozi neznano noč v gnusno meglo... Njegove misli so obstale pred razpoko, ki se je izgubljala globoko v zemlji... in ničesar več ni bilo onkraj nje. Samo dim, žveplo in strah pred praznino...

6

V Slovenskem primorju se je začela nova nemška poletna ofenziva. Dvajset dni je že minilo od vdora korpusa v Baško grapo, pa se Nemci še niso lotili popraviljanja proge. Razmajane postojanke so partizanske udarne skupine napadale ponoči, podnevi pa so na delavce in na stražarje streljali ostrostrelci in mitraljezi.

Nemški poveljstvo je v naglici zbralo nekaj tisoč mož razpeložljive vojske, da bi očistilo cerkljanski prostor in pognalo brigade v Trnovski gozd, kjer bi jih razbili, če ne uničili. Šef obveščevalnega centra korpusa Pemc je zvedel, da vodi očiščevalne operacije poveljnik štaba za uničevanje uporniških gibanj v Evropi general Bach von Salevsky. Ta nemški maneuver si je Pemc tolmačil kot obram-

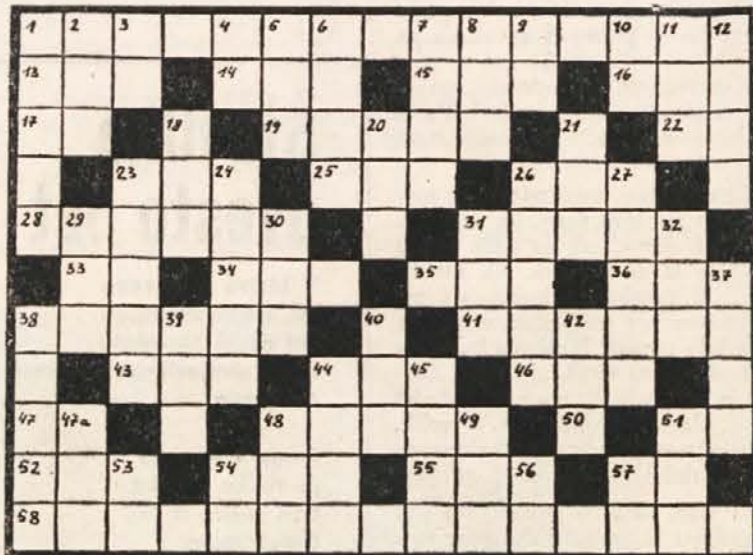
NAGRADNA KRIŽANKA

Tudi letos smo za praznike pripravili nagradno križanko, s katero hočemo razveseliti vse tiste, ki radi rešujejo uganke in zagonečke. Letos bo sploh dovolj časa, saj nas čaka dolga vrsta praznikov, ko si bomo lažje utrgali kakšno urico in se vsedli h križanki, da ji preiščemo njen stroj — tako po vodoravnih kot po navpičnih vrstah — in potem z olajšanjem (morda pa tudi z malce zmagovalcem) ugotovimo: saj ni bila težka!

Pri sestavljanju smo se res ravnali po načelu, da mora biti križanka "zmogljiva" za čim večje število bralcev. Saj bo reševanje v družinskem krogu ali v družbi prijateljev gotovo še bolj zabavno, kakor če se je bomo lotili kot "solisti".

Naj bo tako ali drugače; seveda je vam prepuščeno, kako jo boste reševali. Vsekakor pa nam morate rešitve poslati najkasneje do 8. januarja 1973 na naslov: Slovenski vestnik, Gasometergasse 10, 9021 Klagenfurt-Celovec.

Da vaš trud ne bo povsem zastonj, pa smo — ali take navade niso lepe! — tudi tokrat pripravili 5 nagrad (slovenske knjige in gramofonske plošče). Z žrebanjem jih bomo razdelili med tiste, ki nam bodo pravočasno poslali pravilne rešitve. Torej se izplača, da se malo potrudite. Na uho vam pošepetamo: pazite pri vpisovanju ali prepisovanju rešitve, da se ne vrine kakšna napaka, kajti potem bi tudi upanje na nagrado splavalo po vodi.

Vodoravno: 1. in 58. naše voščilo; 13. reka v severni Nemčiji; 14. okrasni ptič; 15. star Slovan; 16. velika posoda za tekočine; 17. krajevni prislov; 19. rezilo; 22. pritrdilnica; 23. tuj izraz za smuč; 25. ženko ime; 26. kratka za nekdanji Marshalov plan za obnovo Evrope; 28. zbornica; 31. letopis; 33. grška črka; 34. Estonec; 35. sibirski reka; 36. vzklík pri bikoborbah; 38. naprava, kjer pridobivajo sol; 41. očesna bolezen; 43. ime filmske igralka Gardner; 44. začimba; 46. daljše časovno obdobje; vek; 47. različna soglasnika; 48. um; 51. površinska mera; 52. grški bog vetrov; 54. poljska reka, pritok Visle; 55. darilo; 56. latinski veznik.

Navpično: 1. razglasni list; 2. avstralski noj; 3. pisemska kratka; 4. pošne predal (okrajšava); 5. vod-

na žival; 6. lepa veža, slavnostna dvorana; 7. Zolajev roman o pariški lahkoživki; 8. osebni zaimek; 9. različna soglasnika; 10. kratka za našo sodobnost; 11. znano razkužilo; 12. nizozemsko mesto, znano po izdelavi sira; 18. del obraza; 20. pripadnik starega kulturnega naroda v Južni Ameriki; 21. predpona, pomeni davno preteklost; 23. lepljiva snov, ki teče iz nekaterih dreves; 24. junakinja iz Finžgarjevega romana "Pod svobodnim soncem"; 26. jezero na Finskem; 27. nalive; 29. makedonski ples; 30. starožidovski kralj; 31. slika golega telesa; 32. ilovica; 37. arabski knez; 38. sejanje; 39. vrsta vrbe; 40. domačija; 42. dolgorepa papiga; 44. zimsko vozilo; 45. oseba iz grške mitologije; 47a ptica pevka, tudi del celote; 48. dvojica; 49. kradljivec; 51. grška boginja.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Ton

vo soražijo komuniste. Ta narod se strahovito ugonablja med seboj in se bo še bolj. Za to bom osebno poskrbel. Razdvajati pomeni obvladovati, dragi Helmut. Samo da prebolimo to malo krizo — potem bova pospravila vse, ki so nama na poti. Drugega za drugim, ne vseh hkrati! Kot cele butare palic ne zlomiš naenkrat, tako ne obvladaš krdela nasprotnikov."

General je trdno vstal in se napolnil k pisalni mizi. Odklenil jo je in vzel iz nje šop papirjev. Vrgel jih je na mizo pred Wolfa.

"Vse to proučite in mi jutraj vrnite. To so strogo zaporni dokumenti, namenjeni samo generalom. Moja desna roka ste, zato vam zaupam toliko preveč, kolikor vam vsi drugi premalo."

Wolf je prenočil v mestu. Čeprav ga je zamikalo, da bi se odpeljal k Doris, se je odpovedal nepotrebnemu tveganju. V postelji je pozno v noč prebral navodila, namenjena višjim voditeljem. Ob vsem tem, kar se je zgodilo in kar se je še obetalo, je prišel do ugotovitve, da je moder tisti, ki molči, kolikor je mogoče. Če pa že moraš z besedo na dan, je najbolje, da govoriš dvoumno, splošno in zapleteno. To je najmanjša možnost, da bi te prijeli za jezik in da bi zavozil čez rob. Še enkrat je v spominu preletel vse, kar je bil dejal pred generalom in pred drugimi zagrizenci. O, kako si je zaželel priložnosti, da bi jim lahko povedal v obraz, kar je mislil!

Tako pa bo moral sodelovati v verižni reakciji uničevanja, ki se je že začela. Pogubljeni bodo vsi, ki so desetletja nazaj prišli v kartoteke in govorili kaj neprimerneza proti vodji in stranki, čeprav so to počeli v pijanosti. Ostali pa bodo vsi, ki so znali molčati in so potuhnjeno izvrševali tisto, kar so od njih zahtevali. Sovražnik bo tisti, ki bo proglašen za sovražnika ali pa se je sam proglasil. On, Wolf,

bo v sili. Italijanska fronta je zahtevala mir v zaledju. Da bi ohromil nemško kolesje, je zbral vse dosegljive diverzante in jim dal posebne naloge. Iz podatkov razsežne obveščevalne mreže je napravil dokaj točen pregled delovanja mehanizma nemškega vojnega stroja. Štab korpusa je doumel nemški načrt, da bi z novimi postojankami na jugovzhodu in na severovzhodu osvobojenega ozemlja zožili manevrski prostor korpusa, predvsem pa, da bi ga odrezali od preskrbovalnih baz.

Kar ni uspelo Pemcu v Baški grapi, mu je uspelo v Vipavski dolini. Prek svojih ljudi je navezal stike z domobranci, ki niso bili še trdno v rokah sovražnika. Sam je organiziral pravo zaroto belega moštva proti voditeljem in redkim Nemcem, ki so jim poveljevali. Ni varčeval ne z obljubami ne z močjo. V eni noči je Gradnikova brigada pod vodstvom obveščevalcev uničila tri postojanke in zajela okoli sto mož z orožjem, opremo in nemškimi poveljniki. Večina zapeljanih fantov je prestopila v partizanske vrste. Zagrizenega Furlana, poveljnika ene izmed postojank, pa so zarotniki ubili s puškinimi kopiti.

Drugo konico pa so zabili Nemci v osvobojeno ozemlje s postojanko v Hotavljah na Gorenjskem, ko so bile brigade na Jelovici. Belogardisti so se udrili v dveh hišah, v svoj obrambni sistem pa so vključili tudi železobetonske utrdbne Rupnikove linije. Vojkova brigada je še v opoju zmaga iz Baške grape naskočila postojanko z bombaši, plastikom in partopi. V žičnih ovirah in po kletih postojanke sta se dajala tudi Poljak in Tušar, ki sta pripovedovala Pemcu, kako zagrizeno so se borili beli. Kljub temu pa so jih uničili v eni sami noči.

Pemc se je udeležil posvetovanja korpusnih poveljstev, ki ga je vodil general Novljan. Sam je čutil, da partizani rastejo v redno vojsko, ki ji stare metode vodenja v novih razmerah ne ustrezajo. (Dalje v prihodnji številki)